

ΕΜΒΟΛΙΑ ΓΙΑ COVID-19

Στέλιος Χατζηπαναγιώτου, Αναπλ. Καθηγητής

Αιγινήτειο Νοσοκομείο – Βιοπαθολογικό Εργαστήριο

Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

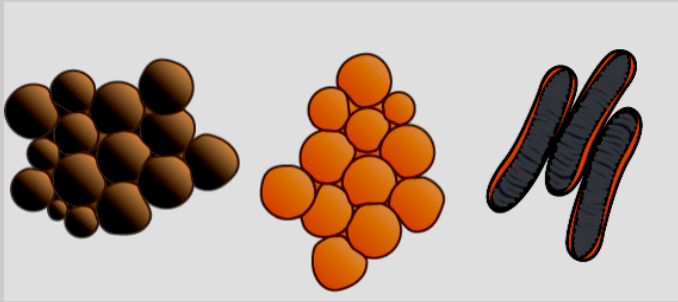

ΕΜΒΟΛΙΑ

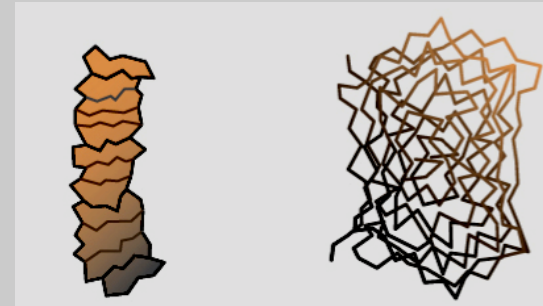
Εμβόλιο ονομάζεται η χορήγηση στον οργανισμό
υλικού

που περιέχει μικρόβια ή τμήματα αυτού
προκειμένου να δημιουργηθεί ειδική άμυνα – ανοσία
(προστασία),

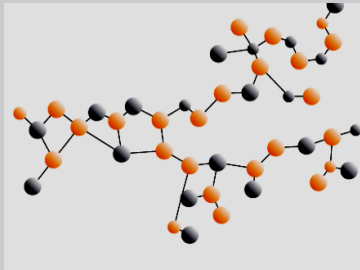
ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία λοίμωξης
από συγκεκριμένο μικροοργανισμό.

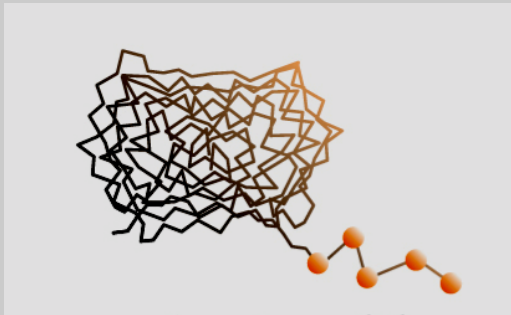
ζωντανά, νεκρά, τροποποιημένα
(βακτήρια, ιοί)

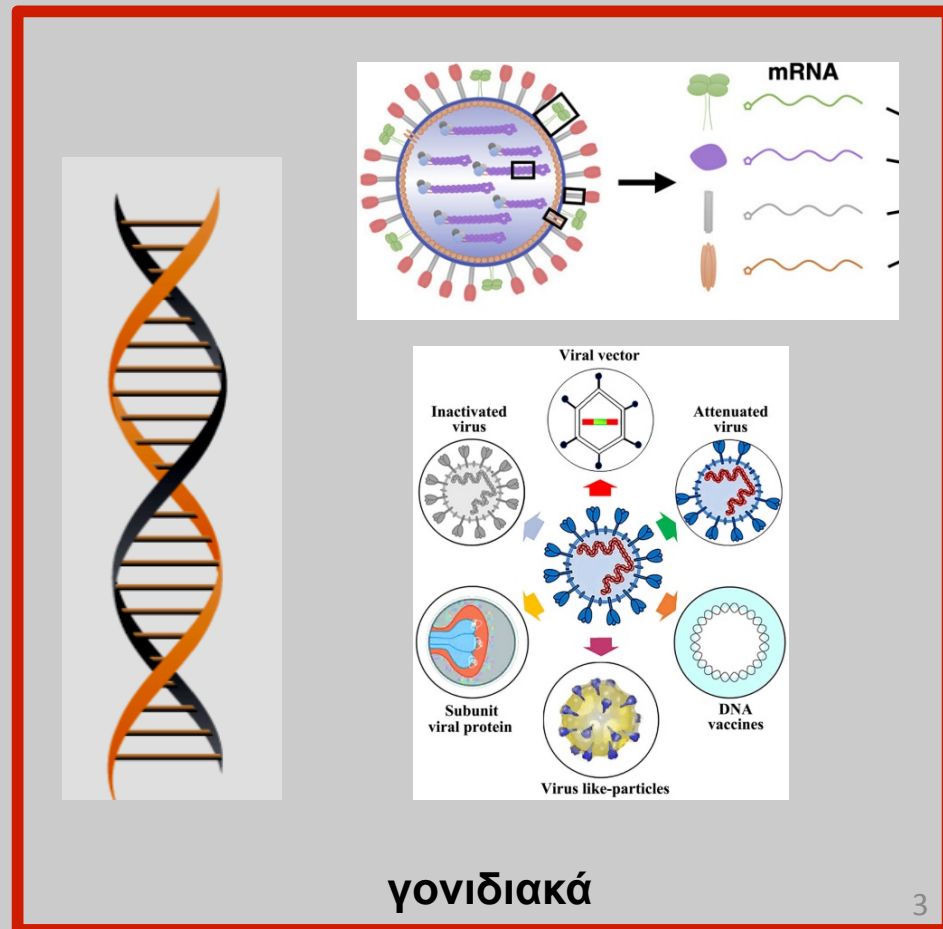
πεπτιδικές / πρωτεϊνικές υπομονάδες

πολυσακχαρίτες

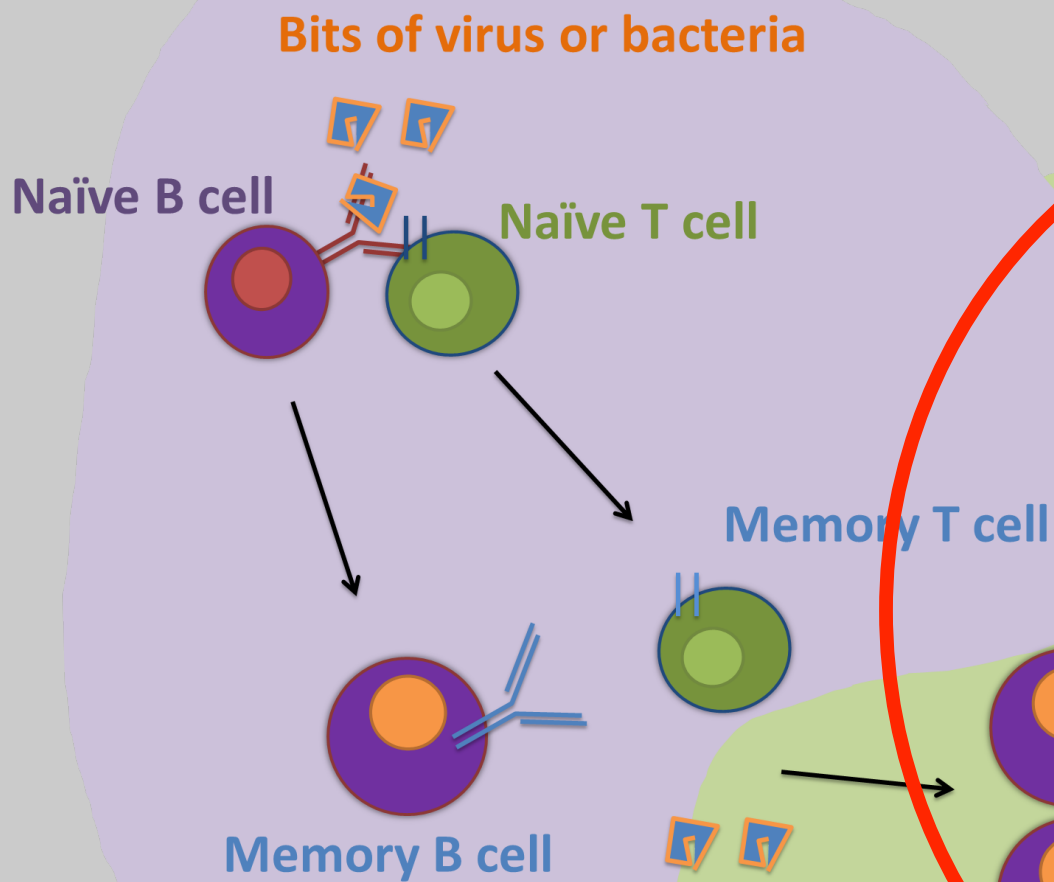

συζευγμένα
(πολυσακχαρίτης + πρωτεΐνη)

γονιδιακά

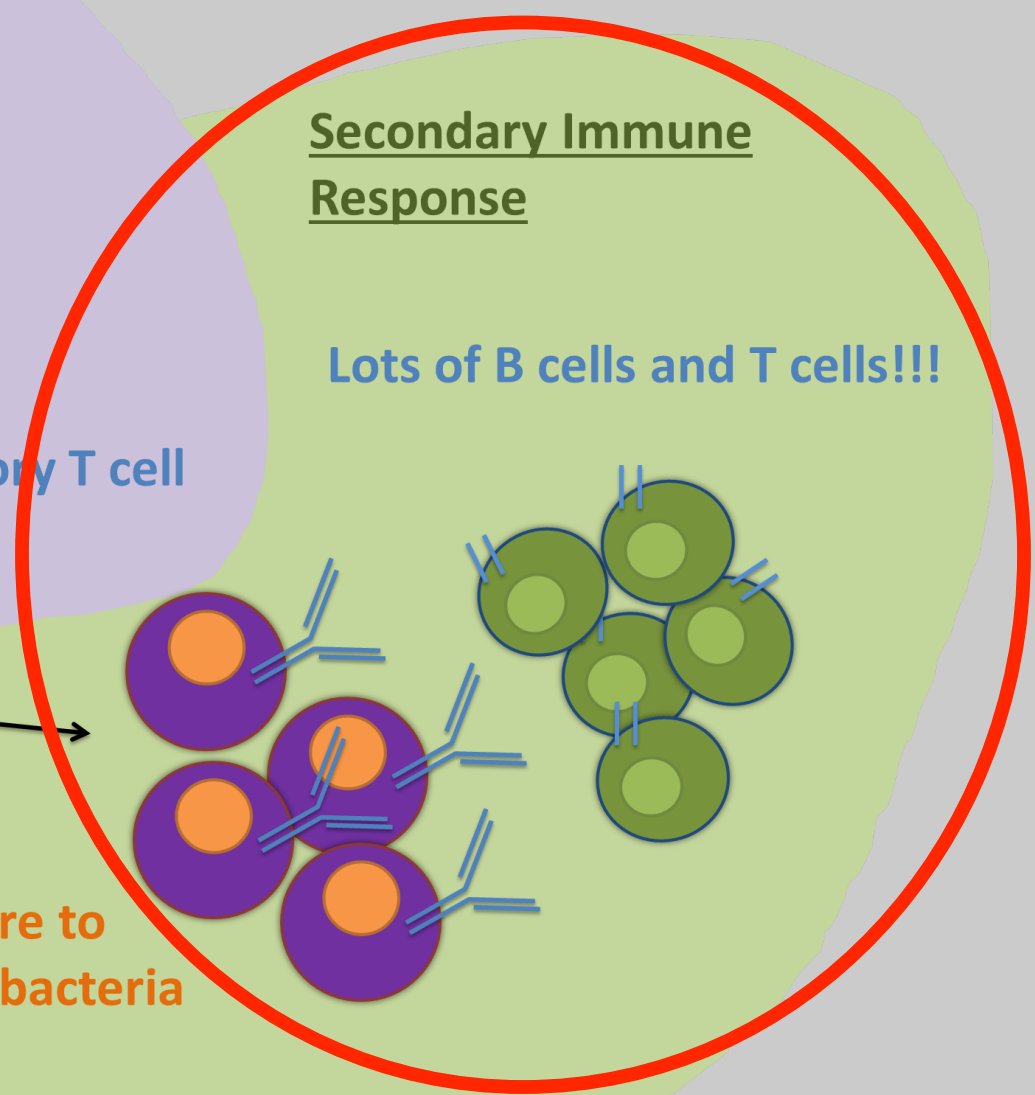
Primary Immune Response

Secondary Immune Response

Lots of B cells and T cells!!!

Second exposure to bits of virus or bacteria

**Για να είναι κατάλληλο ένα εμβόλιο
πρέπει :**

- **να είναι ασφαλές**
- **να εξασφαλίζει ανοσία σε μεγάλο ποσοστό**
  - **η ανοσία να διαρκεί**

Το «ιδανικό εμβόλιο» (WHO)

- ασφαλές
- προσιτό οικονομικά σε παγκόσμια κλίμακα
- θερμοανθεκτικό (σταθερό)
- δραστικό ήδη μετά από μια δόση
- όσο το δυνατόν πολυδύναμο (και πολλαπλό)
- κατάλληλο για ενδομυϊκή χορήγηση
- κατάλληλο για χορήγηση στη νεογνική – βρεφική ηλικία

Τύποι εμβολίων ανάλογα με το αντιγόνο

- αδρανοποιημένα (νεκρά) μικρόβια (γρίπη)
- ζωντανά ή εξασθενημένα ή τροποποιημένα μικρόβια (MMR)
  - αδρανοποιημένες τοξίνες (τέτανος)
- καθαροί πολυσακχαρίτες (*S. pneumoniae*)
  - καθαρές πρωτεΐνες (HBV)
- συνδυασμός πρωτεϊνών-πολυσακχαριτών (συζευγμένα)
  - τμήματα (split) εμβολίων (κοκκύτης)
  - γονιδιακά εμβόλια (DNA, RNA)

Εμβόλια: βασικοί κανόνες

Μεσοδιαστήματα για το ίδιο εμβόλιο:

- Τήρηση των μεσοδιαστημάτων μεταξύ δόσεων
- Επιμήκυνση καλύτερη από βράχυνση
- Βράχυνση μεσοδιαστημάτων μόνο σε ειδικές περιπτώσεις
- Κάθε δόση μετρά!!!

Εμβόλια: βασικοί κανόνες

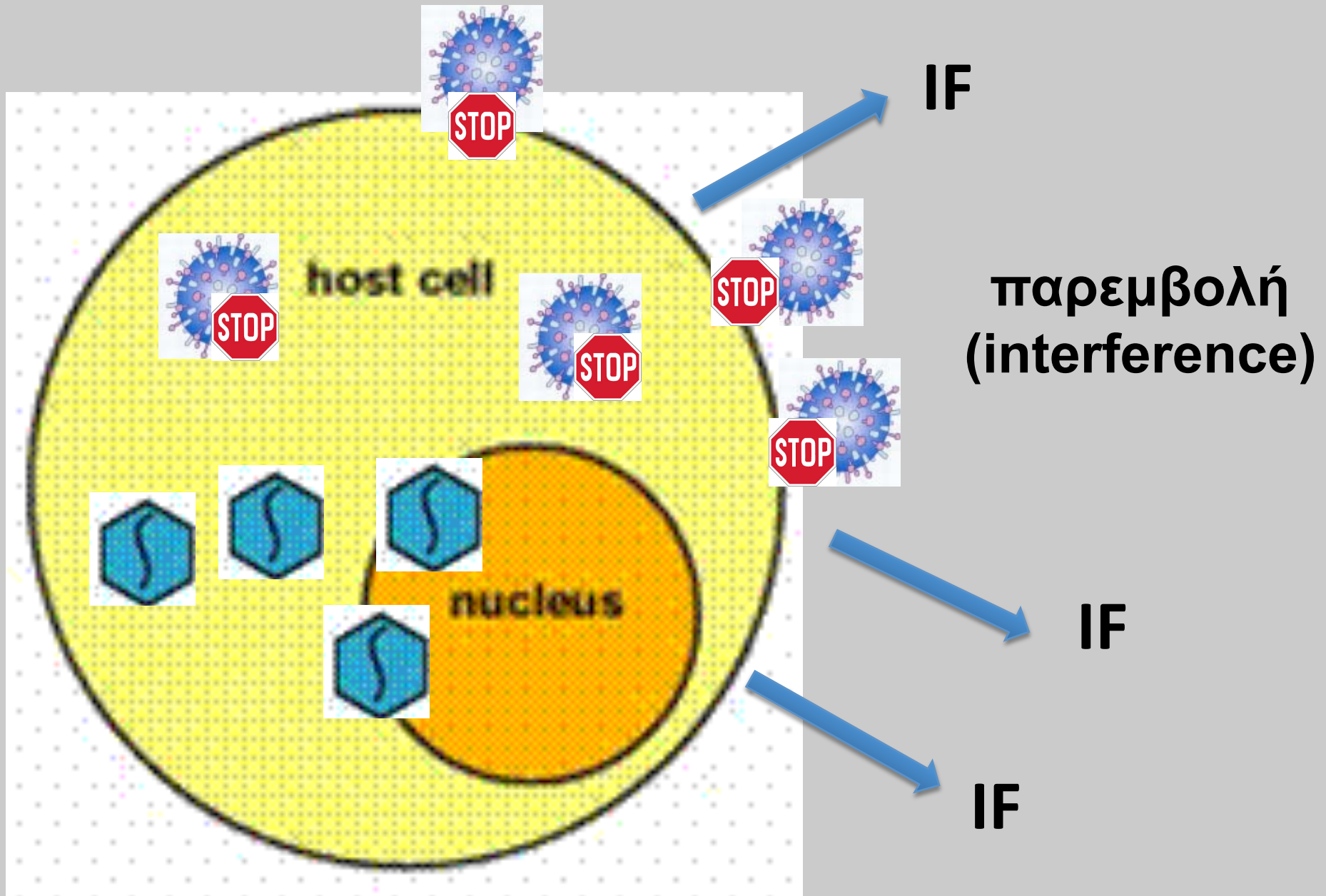
Μεσοδιαστήματα μεταξύ διαφορετικών εμβολίων:

- ζωντανά – εξασθενημένα μικρόβια: συγχρόνως

ή λόγω φαινομένου παρεμβολής

για ιικά (μόνο!): τήρηση μεσοδιαστήματος 4 εβδομάδων

- Νεκρά-αδρανοποιημένα : κανένας περιορισμός
- Βακτηριακά ζωντανά: αποφυγή χορήγησης αντιβιοτικών
- ζωντανά – εξασθενημένα μικρόβια (ιικά): 90-150 ημέρες μετά χορήγηση υπερανόσου ανοσοσφαιρίνης ή μετάγγισης (το αντίστροφο 7-14 ημέρες)

**Εμβόλια με τροποποιημένα μικρόβια
φαινόμενο παρεμβολής**

Γονιδιακά εμβόλια (gene vaccines)

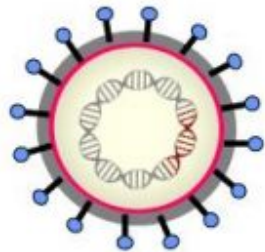
by [Emily Burke, PhD](#) | Mar 31, 2020

DNA Vaccines

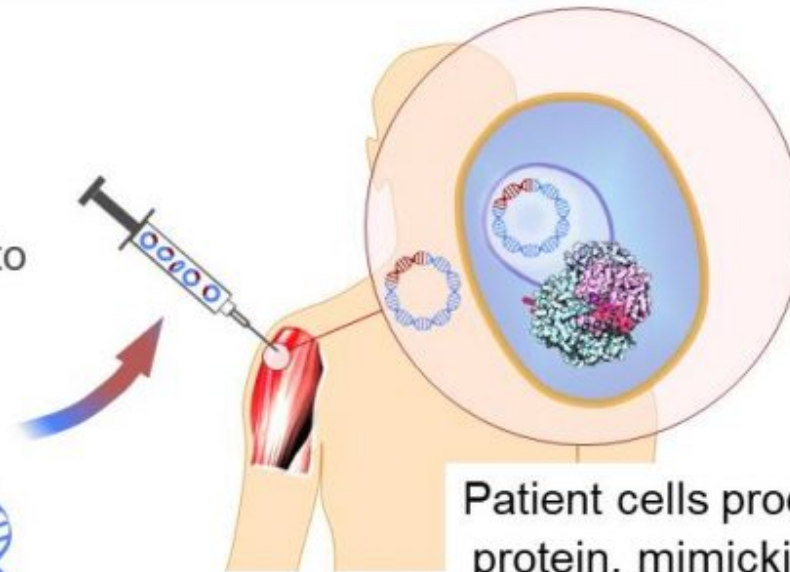
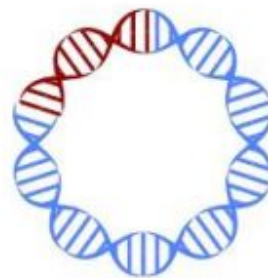

Plasmid is a short circular piece of DNA commonly used to shuttle genes into cells in the lab.

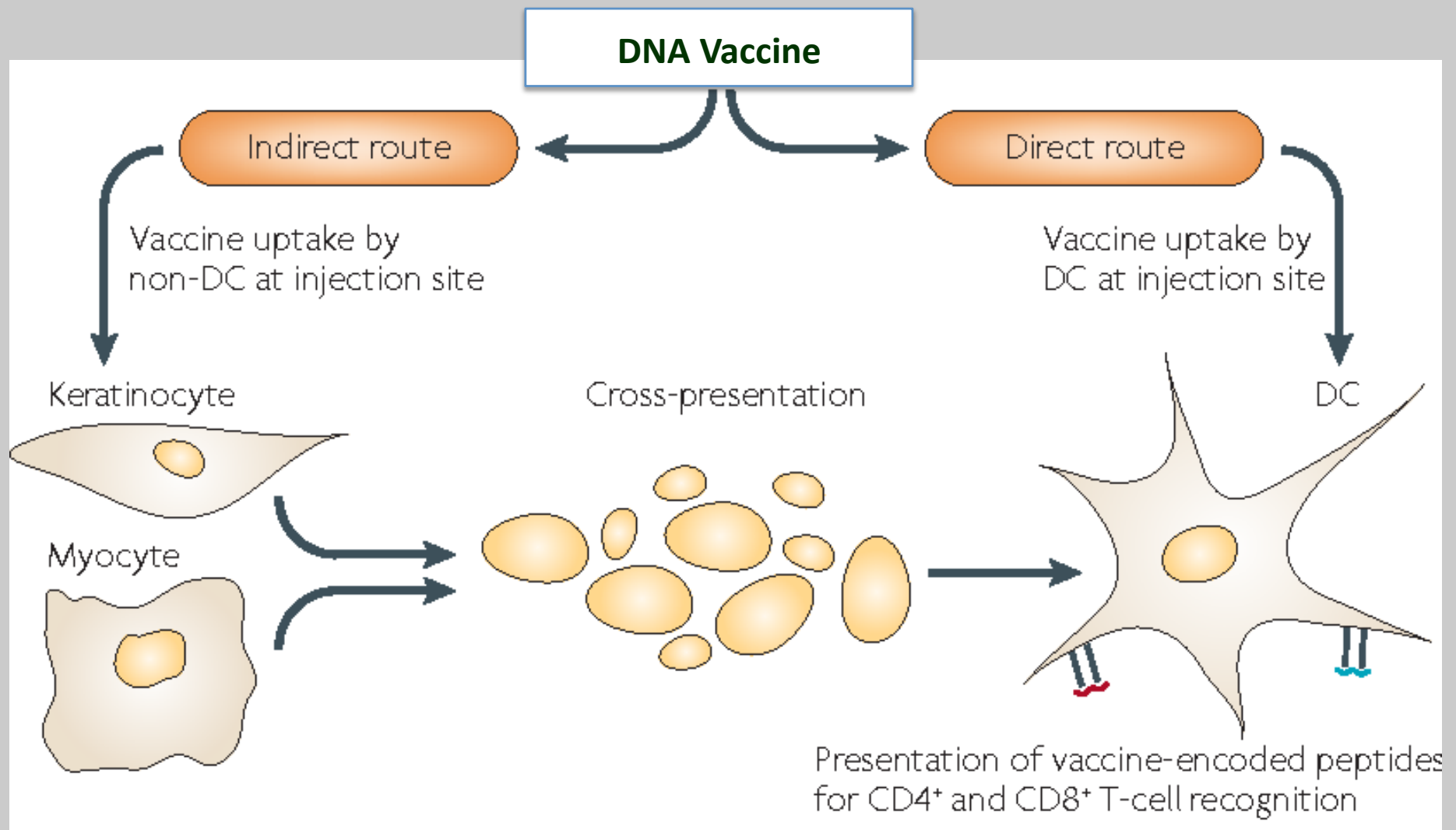
Transfer viral protein gene into a plasmid

Deliver plasmid into patient skin or muscle cells

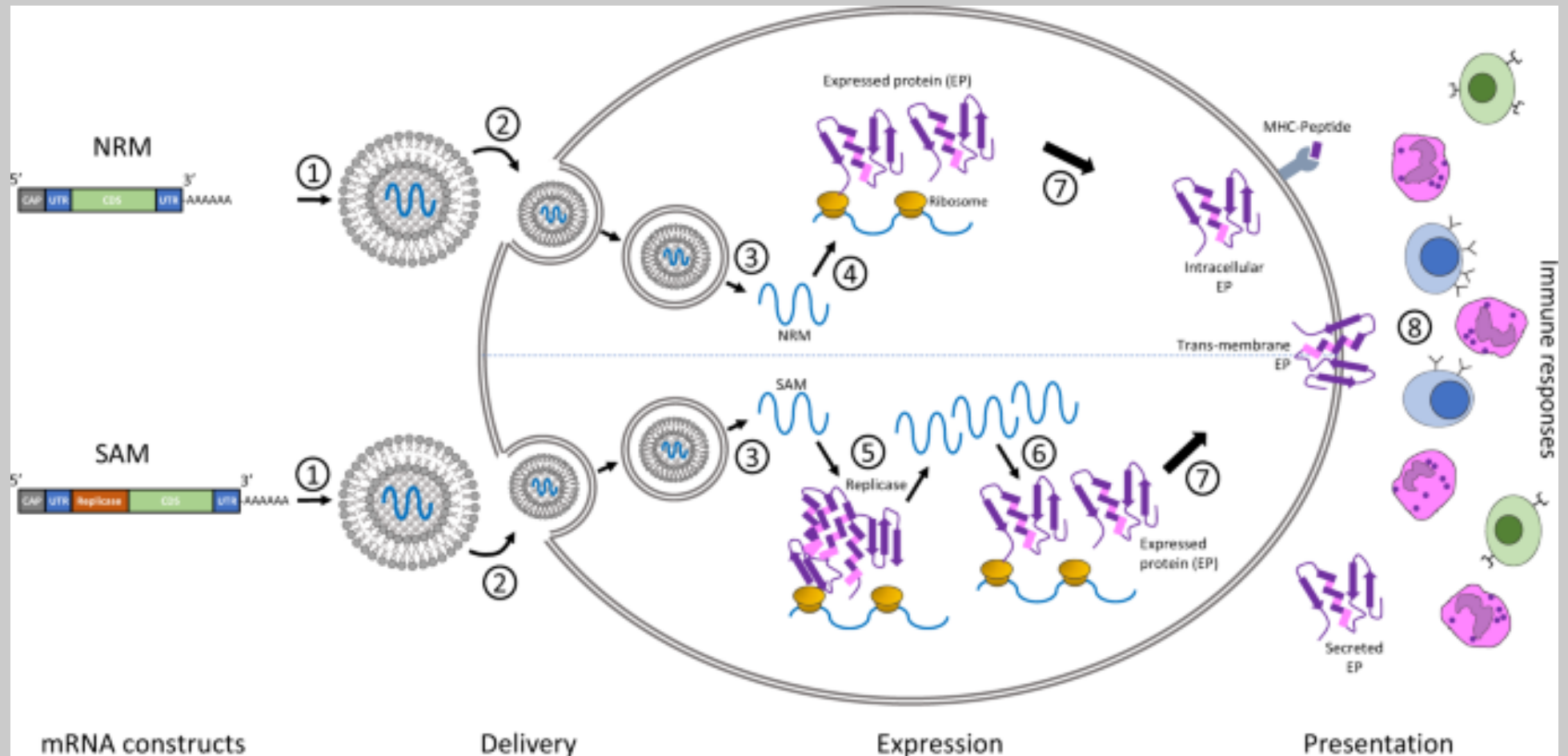

Patient cells produce viral protein, mimicking a viral infection and inducing a strong immune response

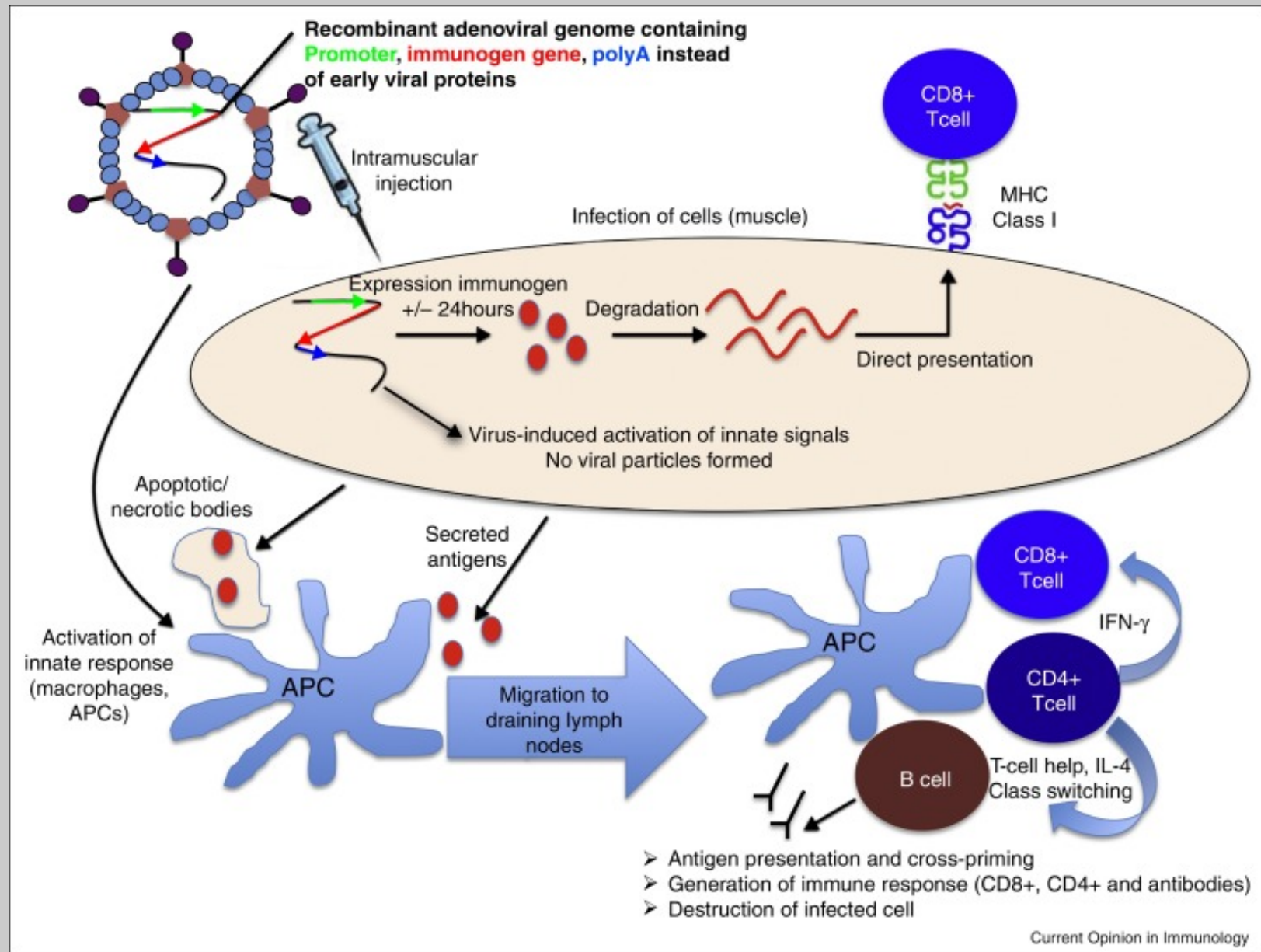
Jason Rice, Christian H. Ottensmeier & Freda K. Stevenson [Nature Reviews Cancer](#) volume 8

Γονιδιακά εμβόλια (mRNA vaccines)

NRM = Non-Replicating-mRNA   SAM = Self-Amplifying-mRNA

Viral – Vector – RNA vaccines

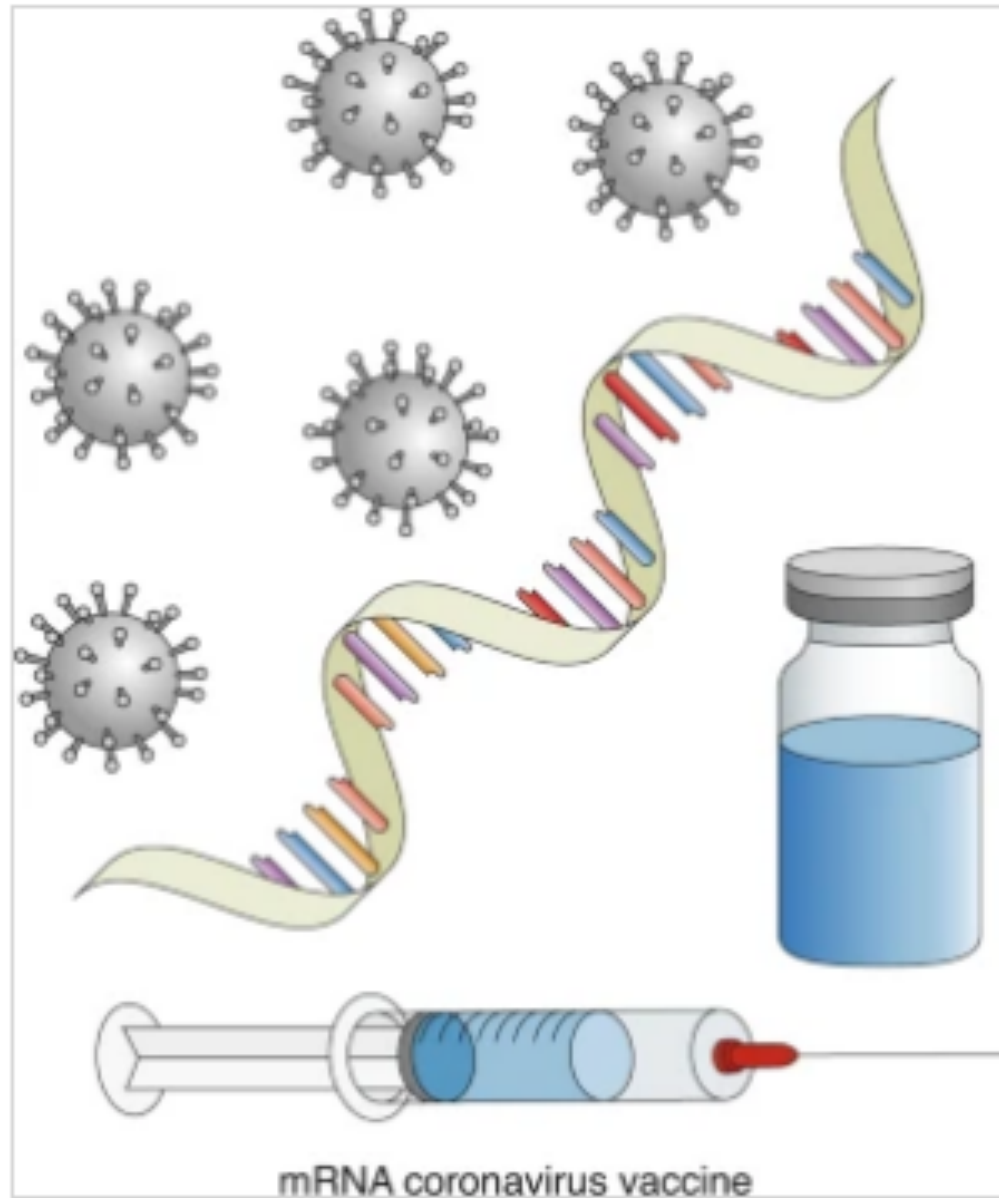
γονιδιακά – εμβόλια versus πρωτεϊνικά

- **Πρωτεϊνικά:**

- εισαγωγή έτοιμου αντιγόνου (ανοσογόνου) για ανοσοποίηση (αδρανοποιημένα ολόκληρα παθογόνα, υπομονάδες, στοιχεία παθογόνων, ολόκληρα ζωντανά παθογόνα)

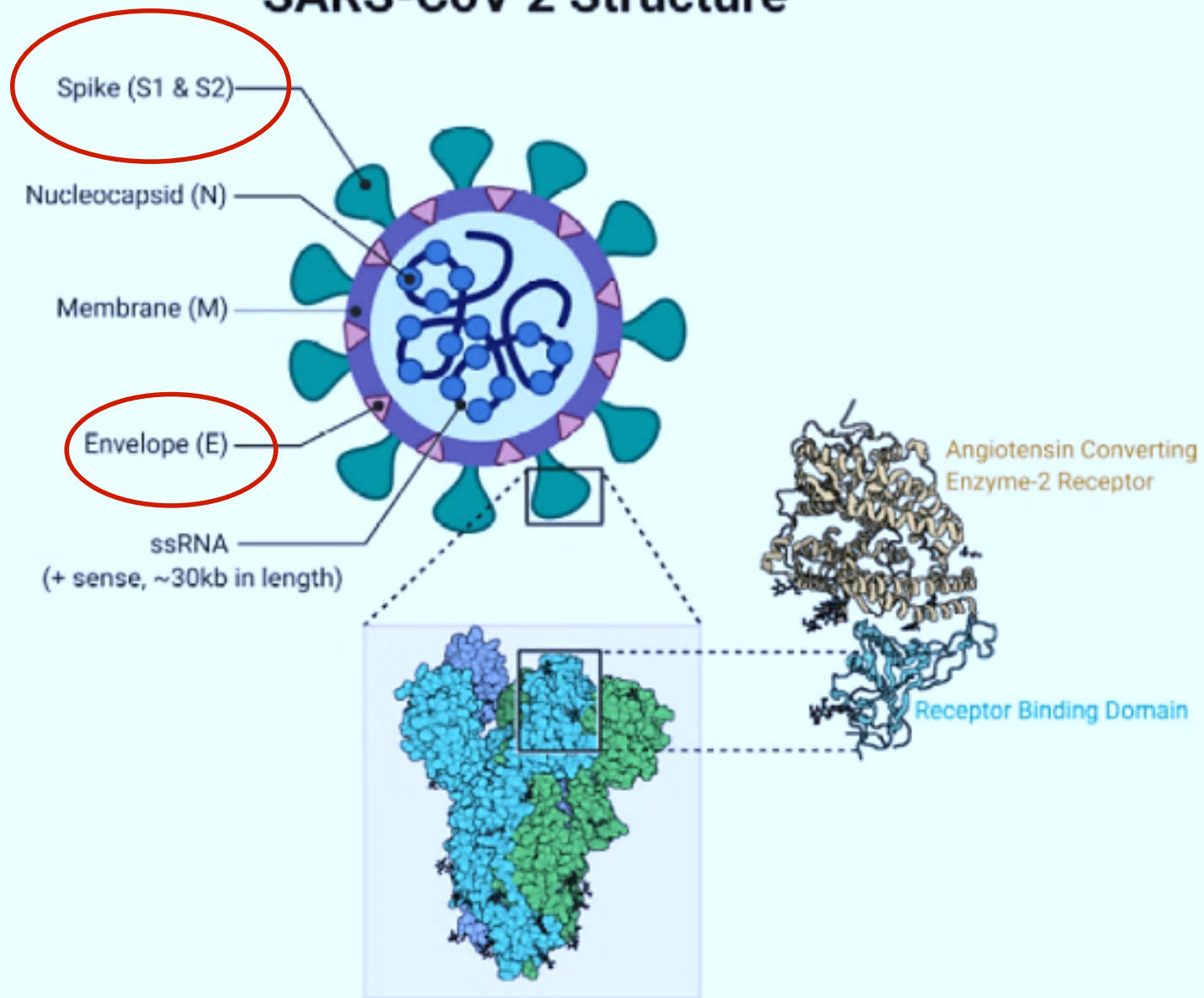
- **Γονιδιακά:**

- εισαγωγή των γενετικών πληροφοριών προκειμένου τα κύτταρα του ξενιστή να παραγάγουν το αντιγόνο
- μοντέλο που στηρίζεται στο αρχικό πρότυπο των τροποποιημένων ιικών εμβολίων
- Εισαγωγή καθαρού γονιδιακού υλικού (DNA / mRNA) ή μέσω φορέα (πλασμίδιο, Viral vector technique – τροποποιημένος απαθογόνος ιός φορέας)

SARS-CoV 2 Structure

Ιδιότητες SARS-CoV-2 / κορωνοϊών

- *Coronaviridae* → *Orthocoronaviridae* → Betacoronavirus: **SARS-CoV (2002)** , **MERS-CoV (2012)**, **SARS-CoV-2 (2019)**, HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-NL63, HCoV-HKU1
- Ανοσιακή απόκριση μέσω μηχανισμών εγγενούς και επίκτητης ανοσίας
- Δράση όπως άλλοι RNA ιοί ως PAMPs (Pathogen Associated Molecular Patterns) και σύνδεση σε TLRs (TLR3, TLR7) και κυτταροπλασματικούς RNA υποδοχείς
- Ενεργοποίηση της NF-Kb οδού → IFN-I gene → JAK-STAT pathway → IFN-stimulated response elements (ISREs) → καταστολή πολλαπλασιασμού και διασποράς στα αρχικά στάδια
- **SARS-CoV, MERS-CoV, (SARS-CoV-2)** καταστολή ανοσιακής απόκρισης

NF-Kb =nuclear factor kappa-light-chain-enhancer of activated B cells

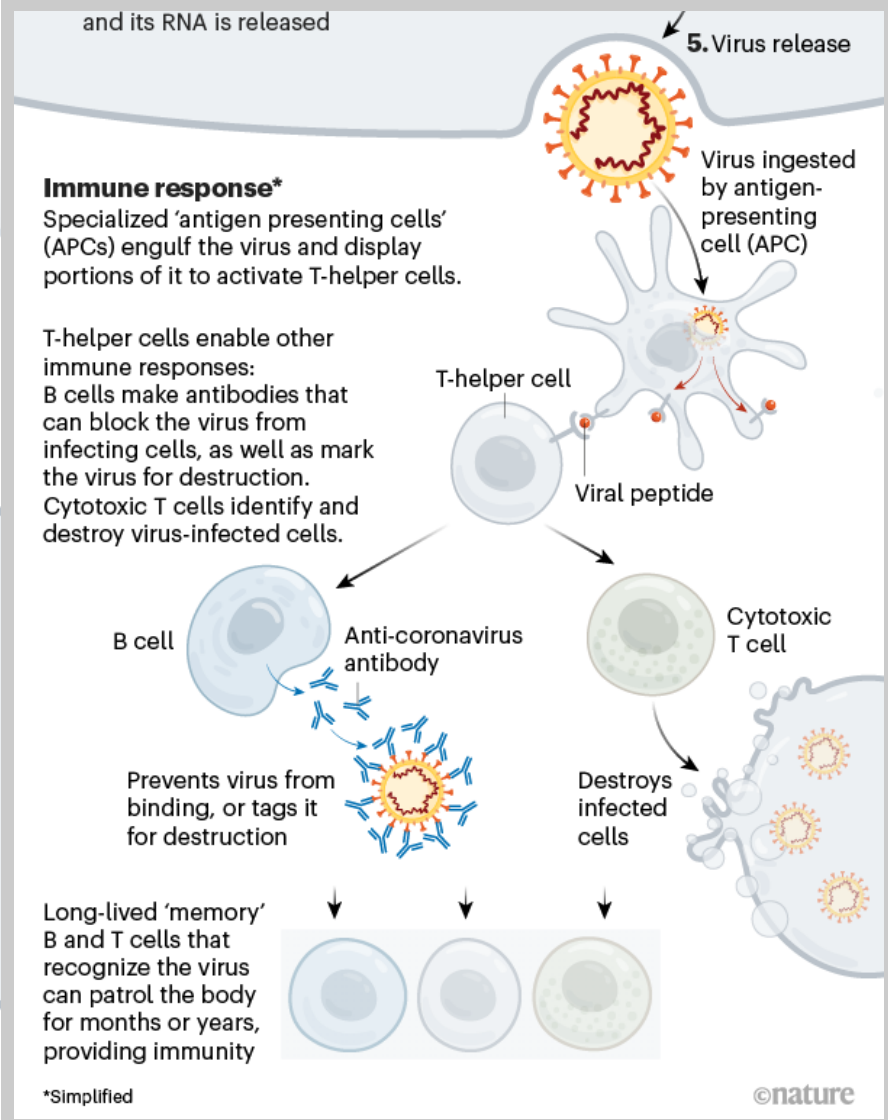
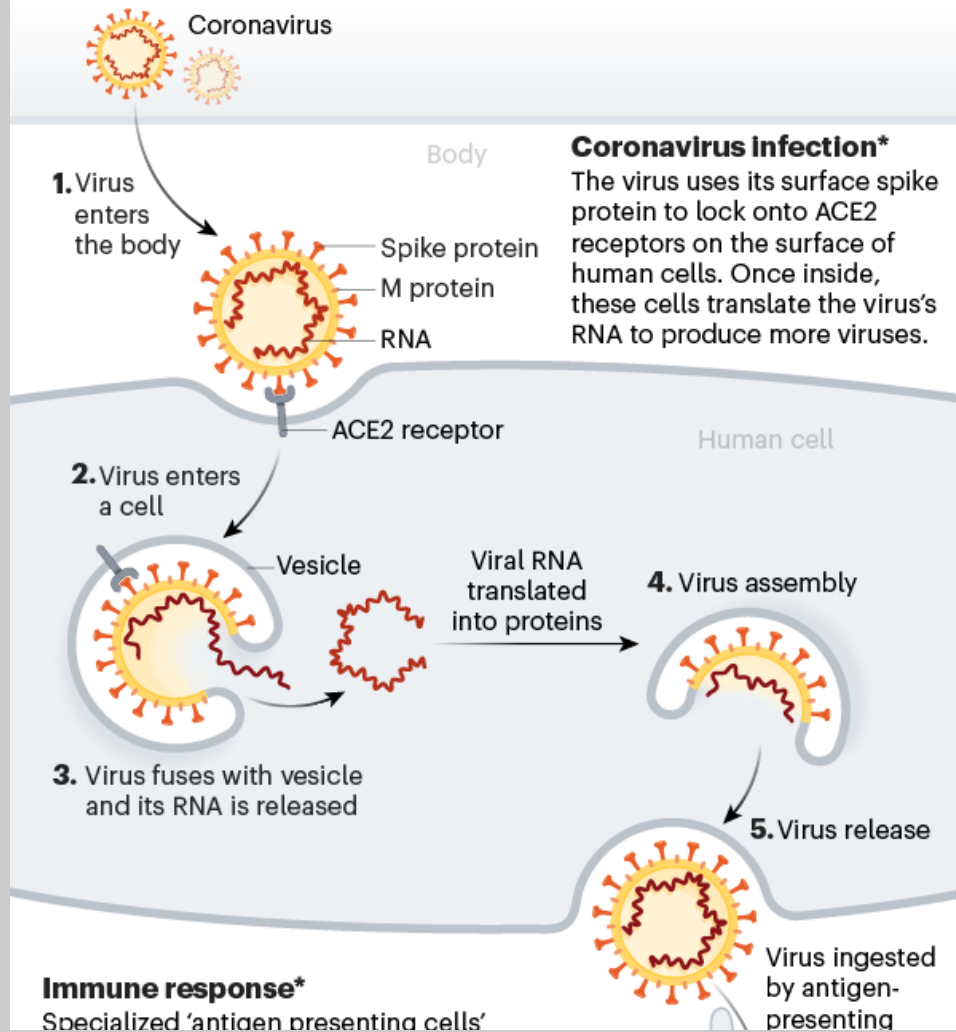
JAK-STAT = Janus kinases (JAKs), signal transducer and activator of transcription proteins (STATs)

COVID-19 και ανοσία

- Ποια η δυναμική της ανοσιακής απόκρισης στην COVID-19;
- Τι ρόλο παίζει η γενετική καταβολή (HLA κ.α.) για την εξατομικευμένη αντίδραση;
- Παράγουν όλοι οι νοσούντες αντισώματα;
- Παράγουν όλοι οι ασυμπτωματικοί αντισώματα;
- Πότε παράγονται και πόσο διαρκούν;
- Ποια είναι η συγγένεια / συνάφεια των παραγομένων αντισωμάτων και πως μεταβάλλονται στη διάρκεια του χρόνου;
- Πρόκειται για προστατευτικά (εξουδετερωτικά) αντισώματα;
- Χαμηλοί τίτλοι προστατεύουν;
- Υπάρχουν διασταυρούμενες αντιδράσεις με άλλους κορωνοϊούς;

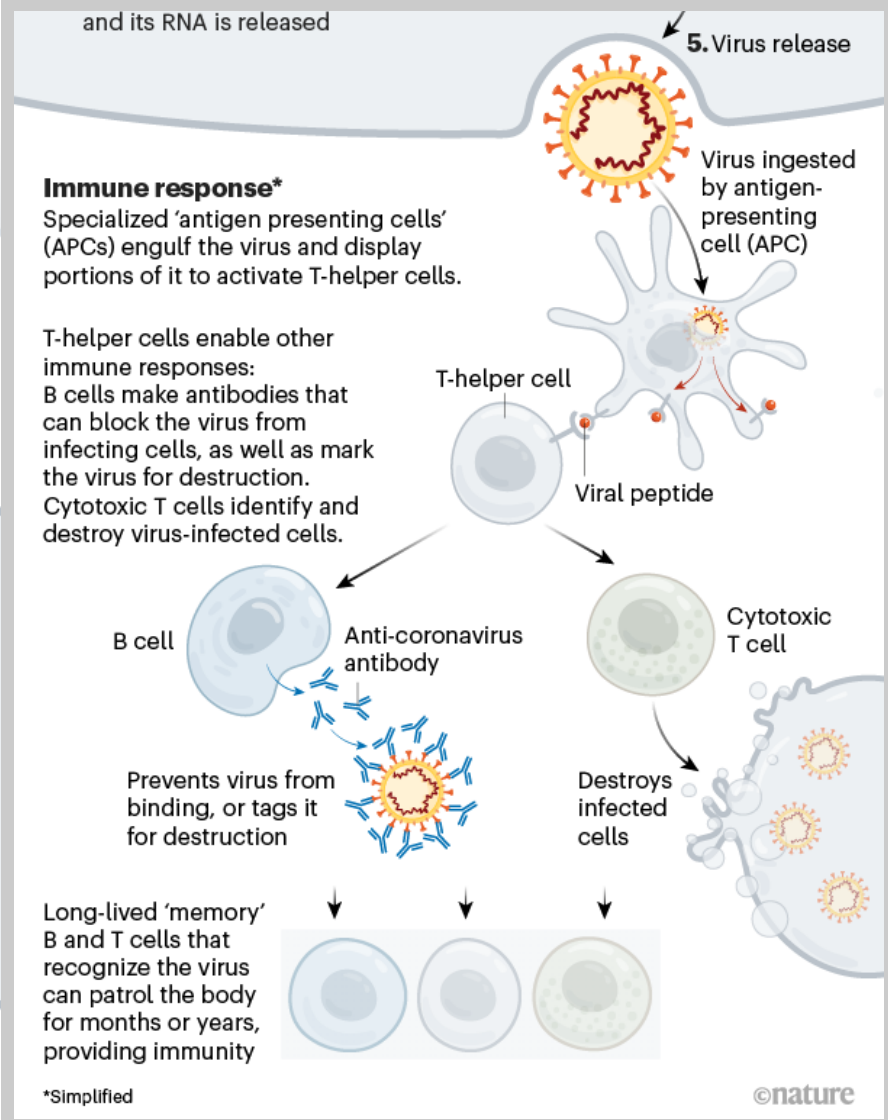
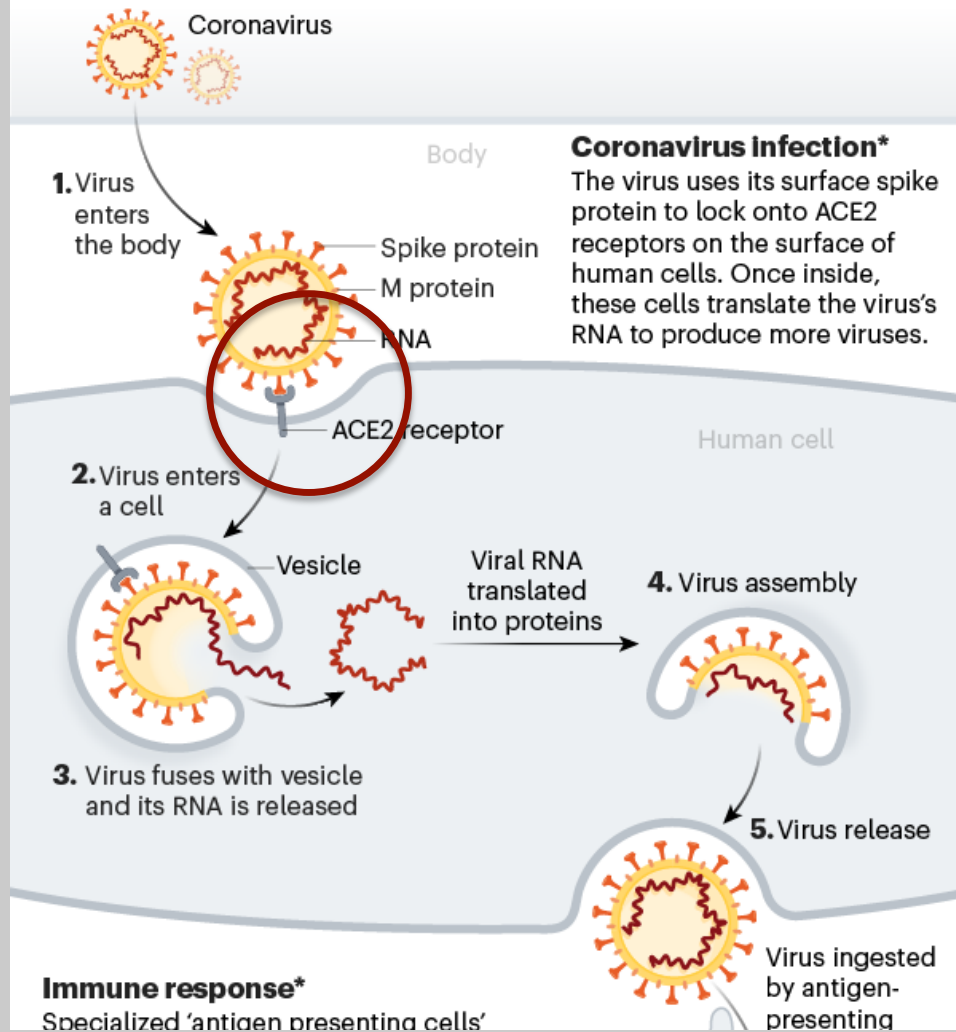
VACCINE BASICS: HOW WE DEVELOP IMMUNITY

The body's adaptive immune system can learn to recognize new, invading pathogens, such as the coronavirus SARS-CoV-2.

VACCINE BASICS: HOW WE DEVELOP IMMUNITY

The body's adaptive immune system can learn to recognize new, invading pathogens, such as the coronavirus SARS-CoV-2.

mRNA - εμβόλια για COVID-19

Ιστορικό χρονοδιάγραμμα

- 10.01.2020 – ανακοινώθηκε από Κινέζους επιστήμονες η αλληλουχία των βάσεων
- Αμέσως μετά (66 ημέρες) ξεκίνησαν κλινικές μελέτες για παρασκευή εμβολίου mRNA από την εταιρεία βιοτεχνολογίας MODERNA με την ονομασία mRNA-1273
- 27.07.2020 - το mRNA-1273 (MODERNA) και το BNT162b2 (BioNTech and Pfizer) πέρασαν στη φάση 3 (60.000 εθελοντές)
- Πρωτοφανής ταχύτητα για τα έως σήμερα δεδομένα
- Επί επιτυχίας πολλά υποσχόμενη τεχνολογία στην εμβολιολογία

ΟΜΩΣ

- ΑΠΟΥΣΙΑ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ / ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ - ΑΠΟΥΣΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

γονιδιακά – mRNA (SARS-CoV-2) εμβόλια

η ταχεία ανταπόκριση στην παρασκευή

- Βάσει εμπειρίας (SARS, MERS) γνώση κατάλληλου αντιγόνου (Spike protein, S-protein)
- Βάσει εμπειρίας (SARS, MERS) γνώση γενετικών τροποποιήσεων για μοριακή σταθερότητα mRNA και μειωμένη φλεγμονώδη δράση
- Γνώση παρασκευής καθαρών σκευασμάτων (mRNA επιμολύνσεις) και απουσίας RNA διασπαστικών παραγόντων
- Προστασία του μορίου mRNA και μεταφορά στα κύτταρα ξενιστή μέσω λιποσωμάτων ή νανοσωματιδίων με σύγχρονη ανοσοενισχυτική δράση (adjuvant)
- Απουσία πολλών εκδόχων σε αντίθεση με συμβατικά εμβόλια (συστατικά κυτταροκαλλιεργείων, εμβρυονούχων αυγών κ.α.)

γονιδιακά – mRNA (SARS-CoV-2) εμβόλια

Πλεονεκτήματα versus Viral Vector και DNA (1)

- Ισχυρή ανοσοαντίδραση με μεγάλη παραγωγή αντισωμάτων
- Ισχυρή ενεργοποίηση CD4+ κυττάρων
- Ισχυρή ενεργοποίηση NK κυττάρων (CD8+ Natural Killer Cells)
- Απουσία φορέα (viral vector) αποτρέπει την αδρανοποίηση από προϋπάρχοντα εξουδετεροποιητικά αντισώματα

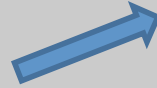
γονιδιακά – mRNA (SARS-CoV-2) εμβόλια

Πλεονεκτήματα versus Viral Vector και DNA (2)

- Σε αντίθεση με τα DNA εμβόλια δεν απαιτείται εισαγωγή στον πυρήνα του κυττάρου και κυτταρική διαίρεση
- Βάσει προπειραμάτων σε άλλες λοιμώξεις πιθανή εφαρμογή και για άλλα παθογόνα
- Ταχεία και εύκολη τροποποίηση επί μεταλλάξεων (βλ. γρίπη)

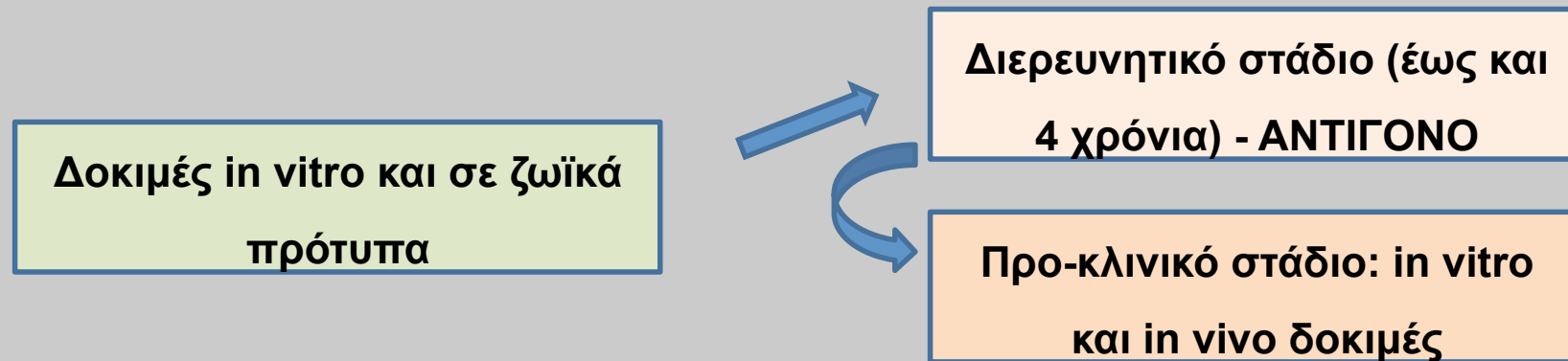
Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

Δοκιμές in vitro και σε ζωικά
πρότυπα

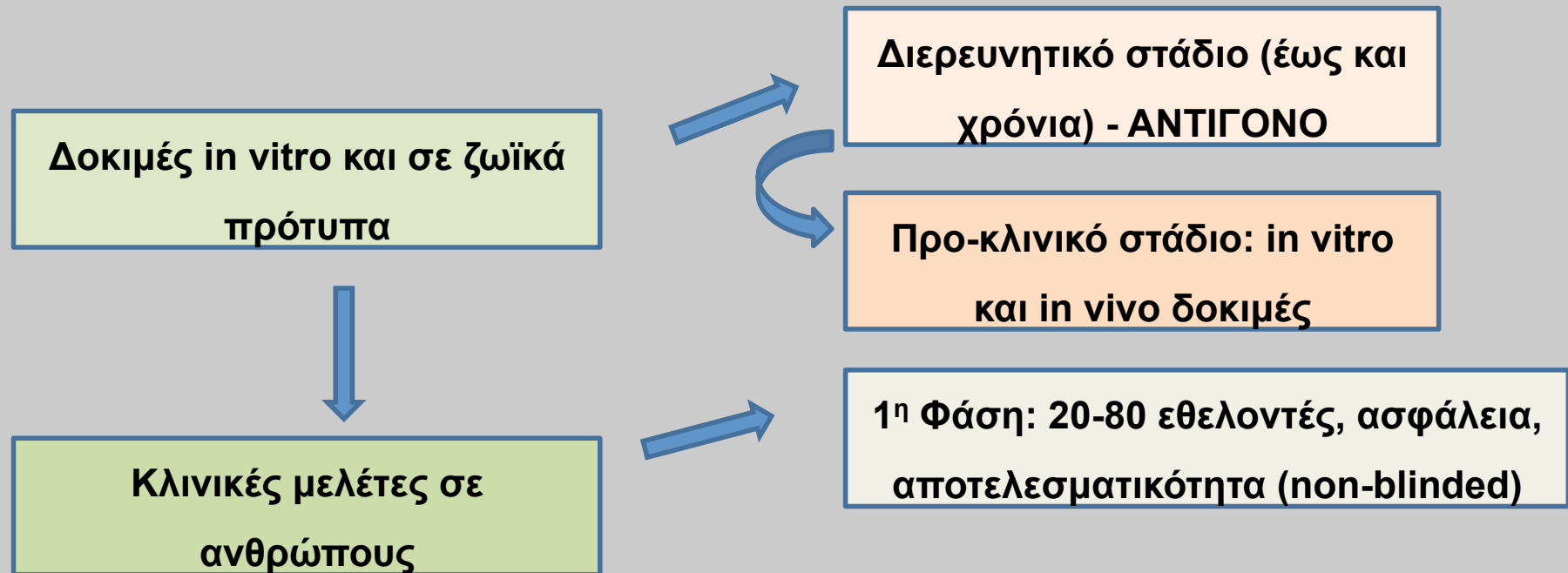

Διερευνητικό στάδιο (έως και
4 χρόνια) - ANTIΓΟΝΟ

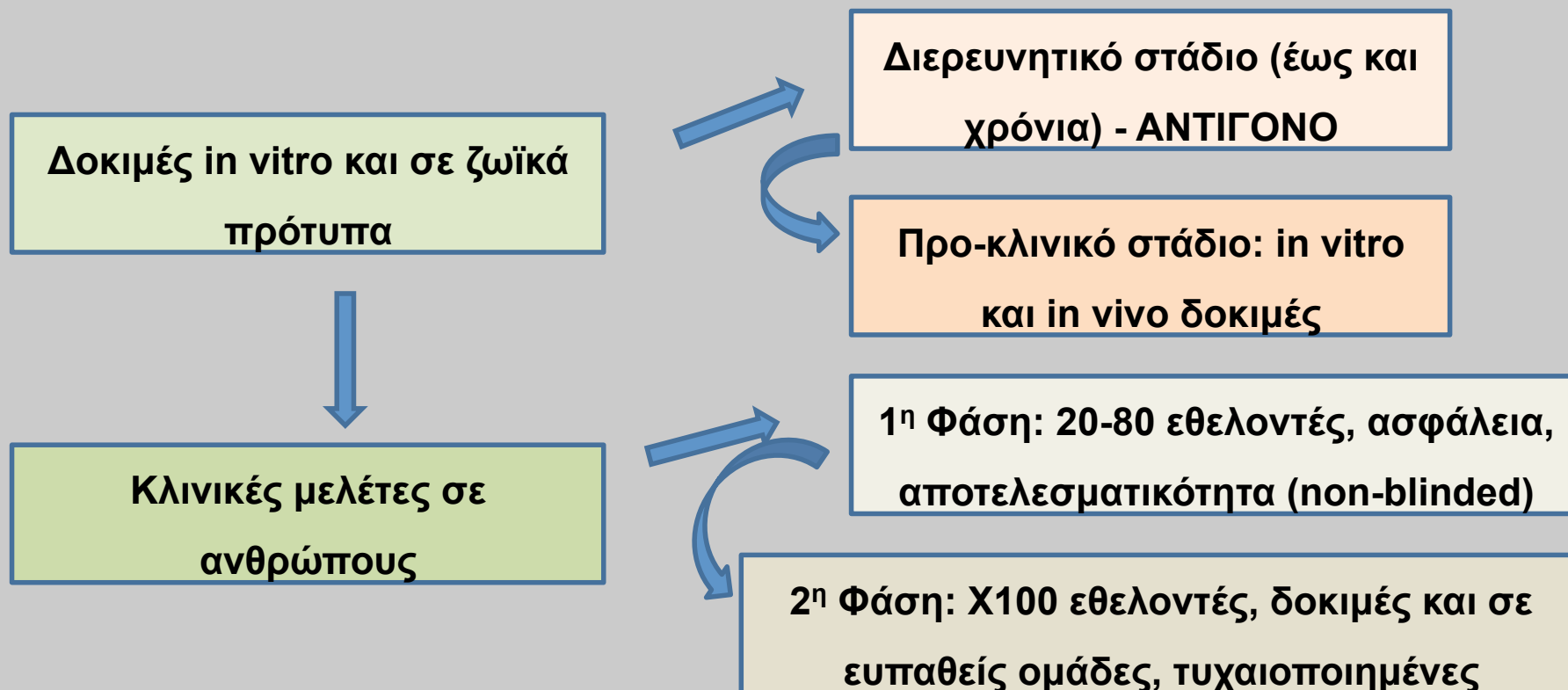
Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

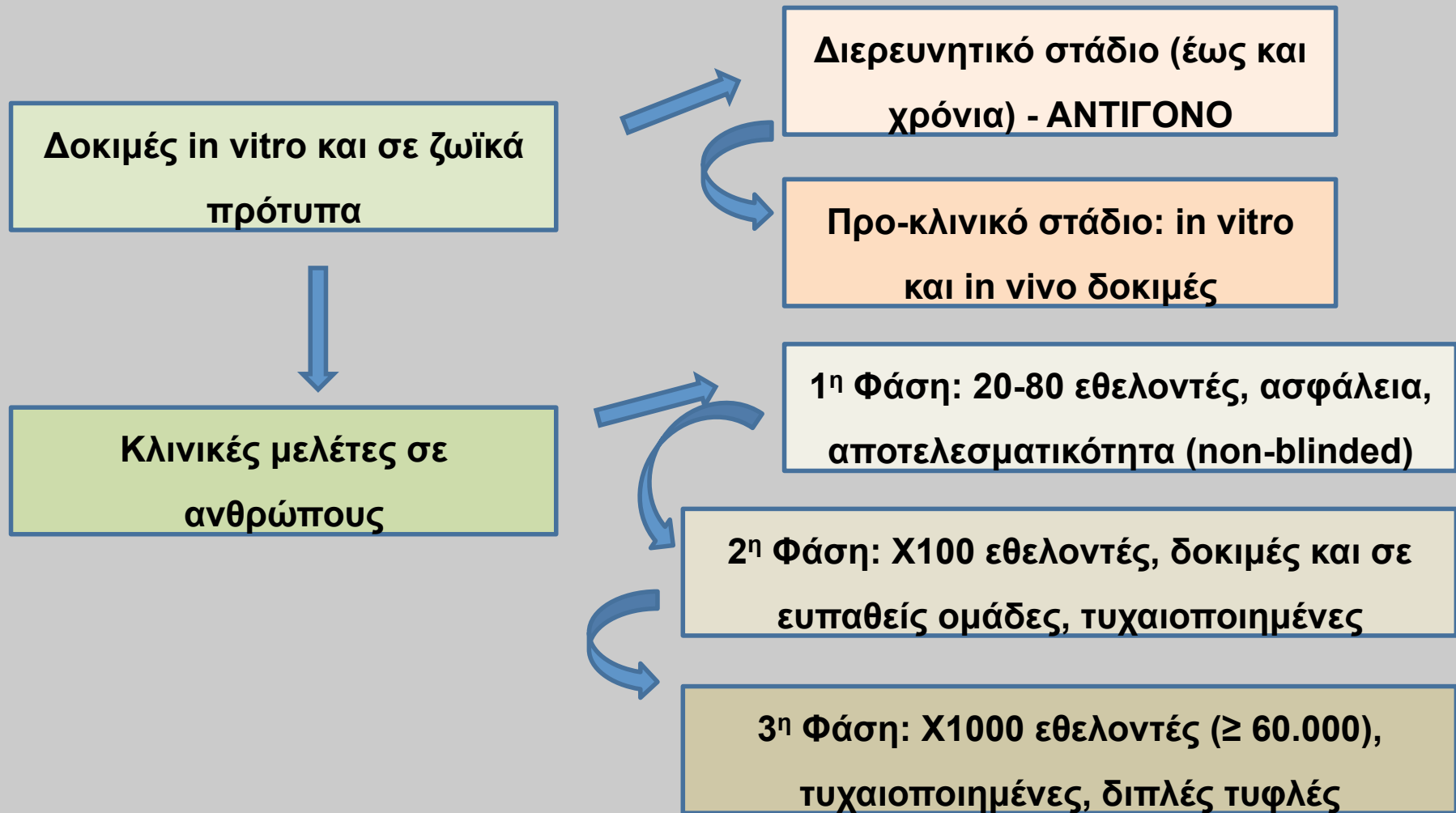
Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

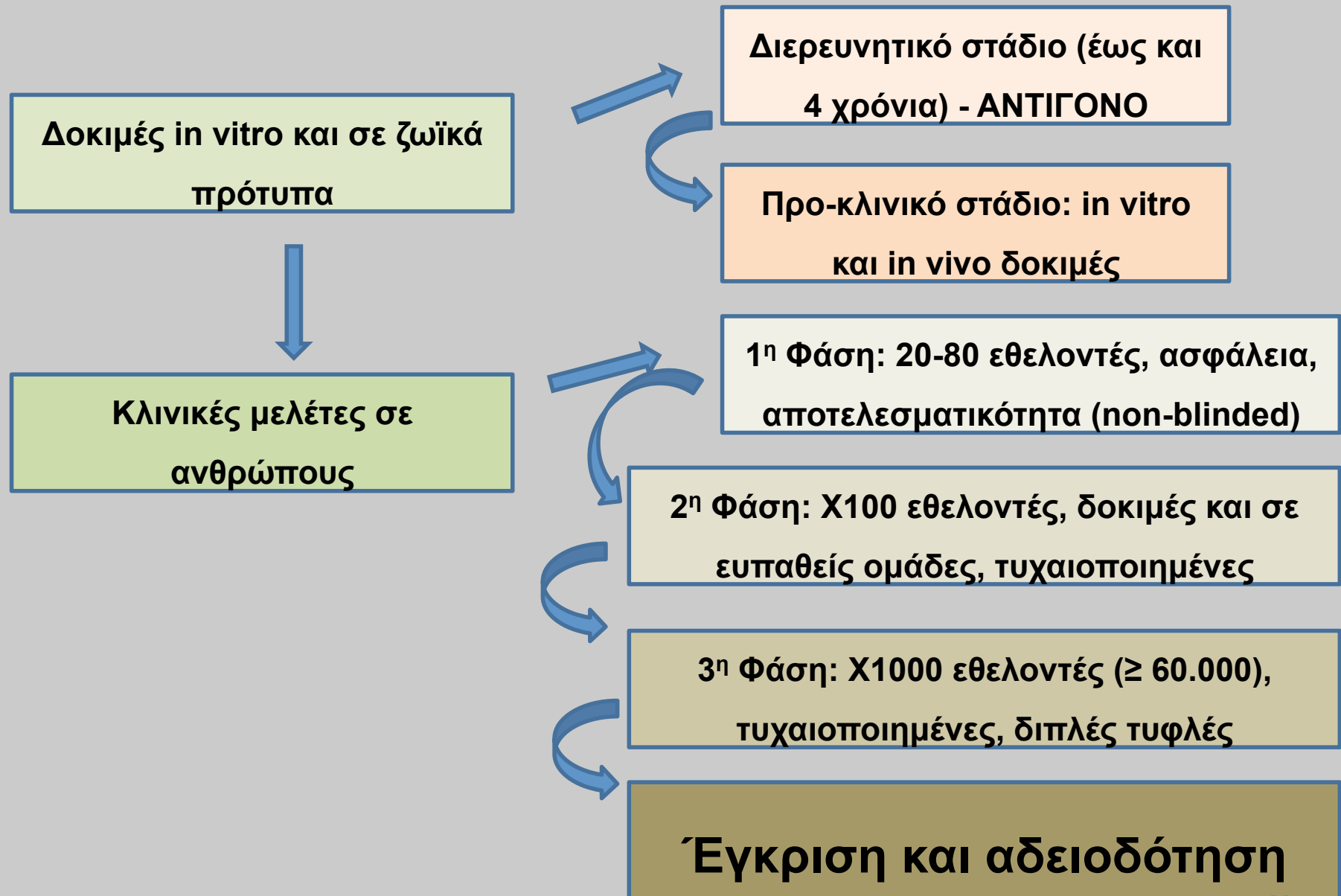
Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

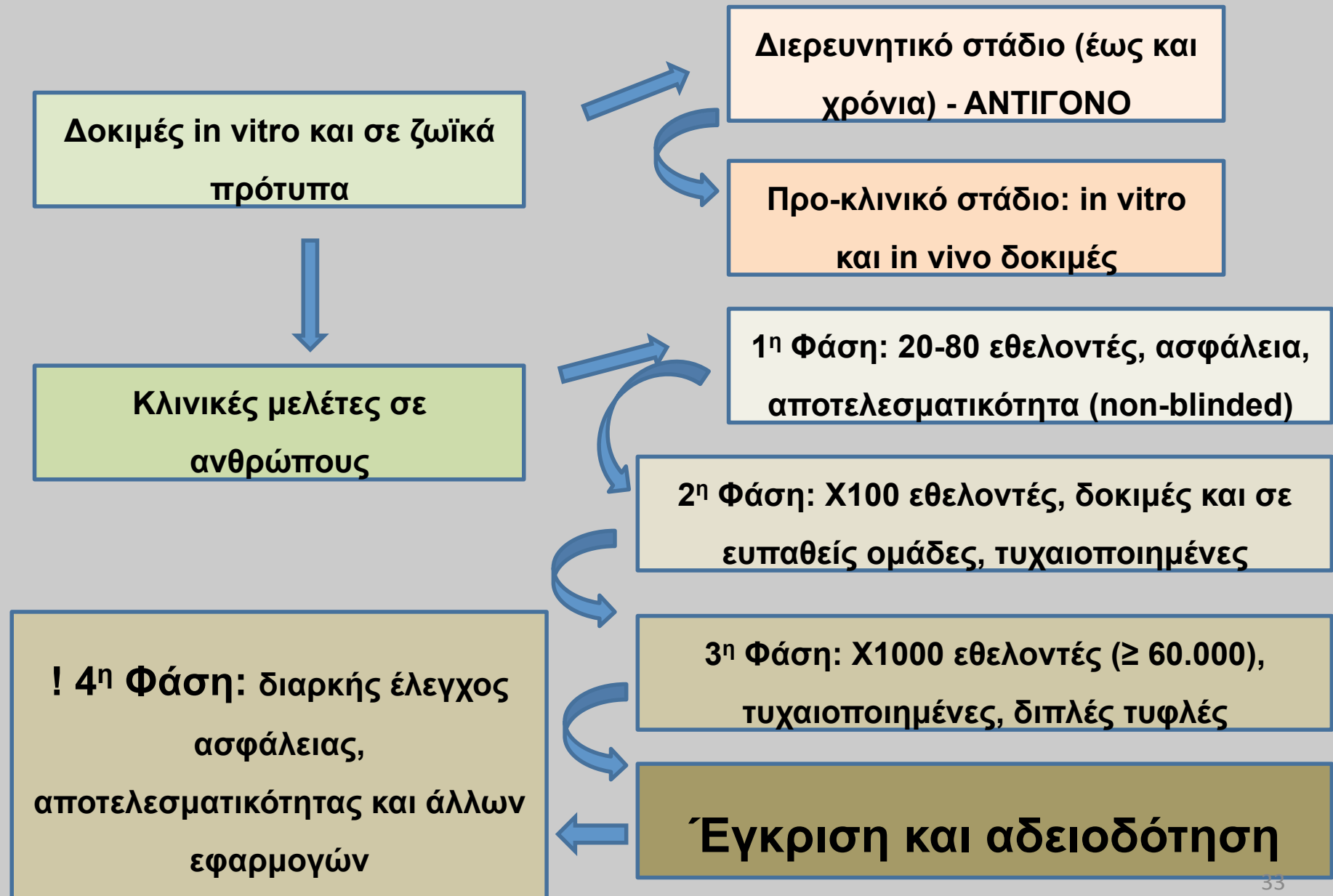

Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

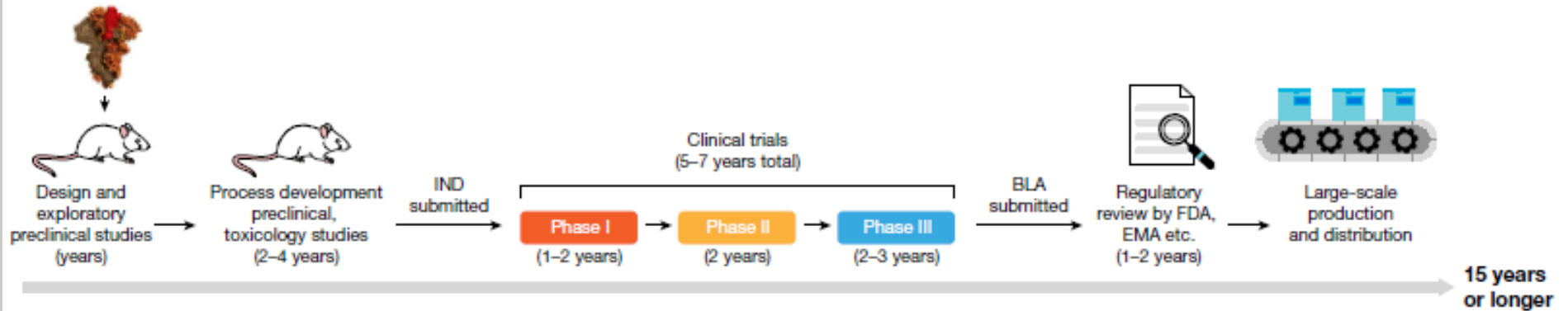

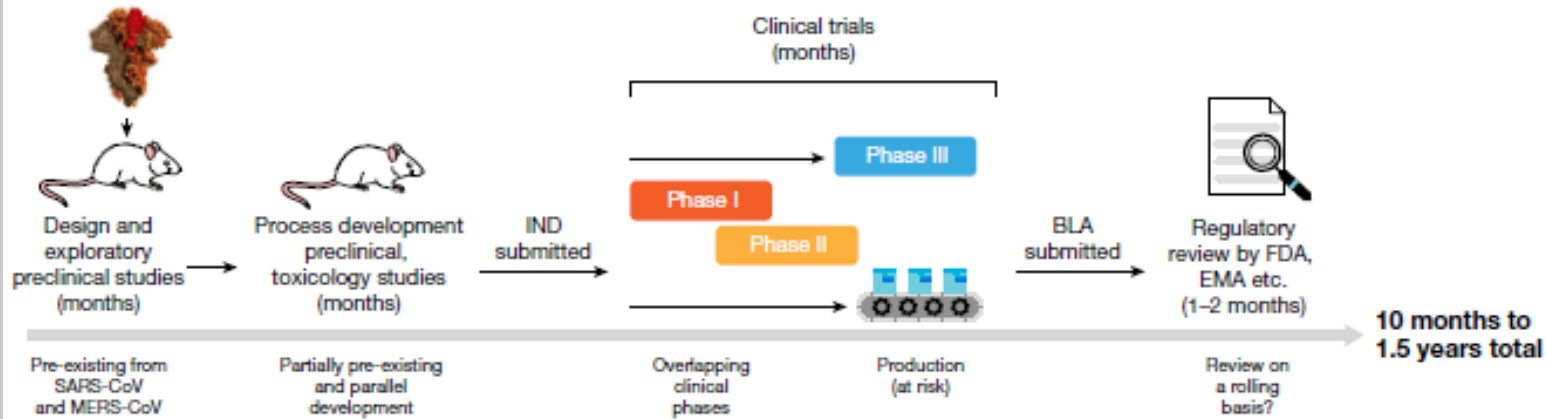
Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

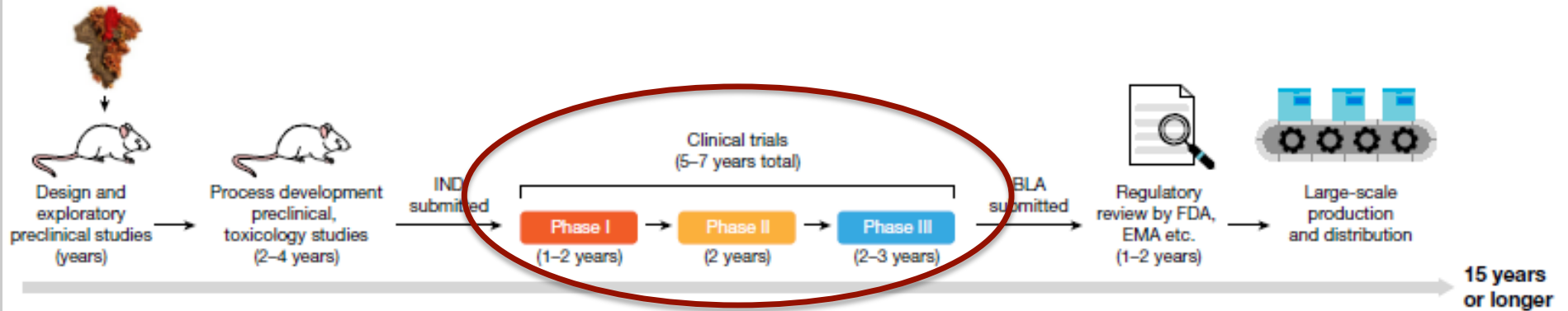
Traditional development

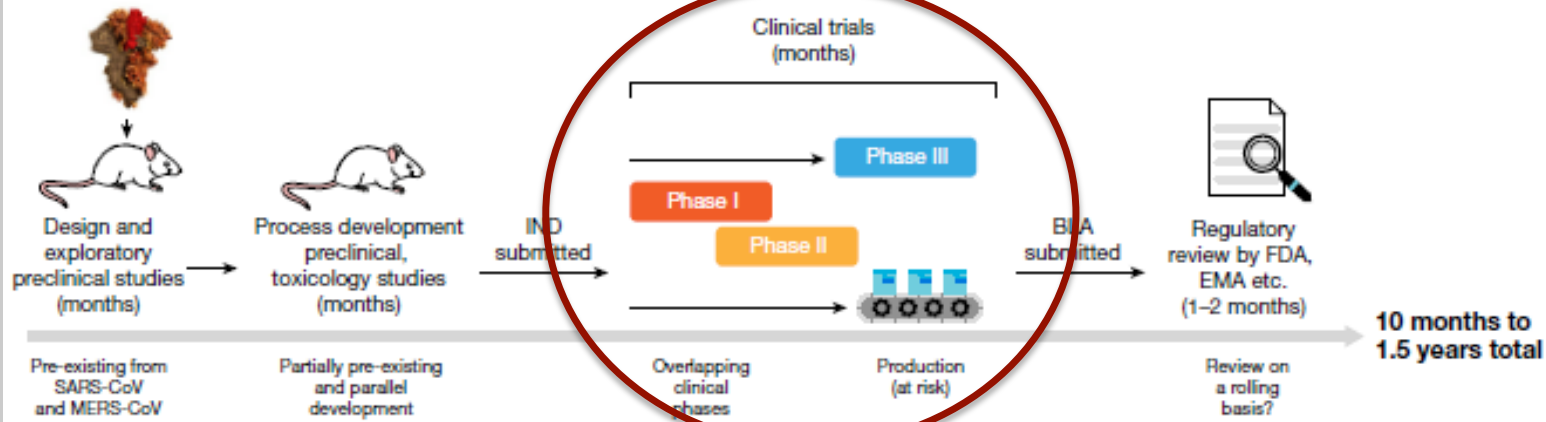
SARS-CoV-2 vaccine development

Traditional development

SARS-CoV-2 vaccine development

SARS-CoV-2: τύποι εμβολίων

- **Viral vector-based vaccines (Κίνα, ΗΒ, Ρωσία)**
- **Συνθετικές ή ανασυνδυασμένες πρωτεϊνικές υπομονάδες**
- **Αδρανοποιημένος ιός (Κίνα 2)**
- **Τροποποιημένος ιός**
- **Virus-like particle (VLP) vaccines**
- **DNA vaccines (ΗΠΑ)**
- **mRNA vaccines (Γερμανία, ΗΠΑ)**

SARS-CoV-2: επίτοποι / στόχοι για εμβολιασμό

- **S – protein (S1, S2) →**
  - 76,3% ταυτότητα και 87,3 % ομοιότητα με **SARS-CoV**
  - 5 MHC- I – συνδεόμενοι επίτοποι
  - 8 συνολικά B-cell συνδεόμενοι επίτοποι
  - 1 επίτοπος 100% ταυτότητα με SARS-CoV
- **E – protein →** η αδρανοποίηση καταστέλλει την περαιτέρω εξέλιξη αλλά όχι τον πολλαπλασιασμό

ΕΜΒΟΛΙΟ ΓΙΑ SARS-CoV-2: πριν από την αδειοδότηση

- **ασφαλές** σε υγιείς και ευπαθείς / προδιαθεσικούς / χρονίως πάσχοντες
- Παραγωγή προστατευτικών αντισωμάτων
- Δοκιμές σε μεγάλους πληθυσμούς εθελοντών στη φάση 3 (έγκυες, υγειονομικοί, παιδιά / έφηβοι, άτομα υψηλού κινδύνου για COVID-19 πολυοργανικό φλεγμονώδες σύνδρομο)
- Σε φάση EUA (Emergency Use Authorisation) απαραίτητη **συγκατάθεση εμβολιαζομένου**

mRNA (SARS-CoV-2) εμβόλια: **πρακτικά προβλήματα**

- **Αυστηρή διατήρηση ψυκτικής αλυσίδας**
- **Συμμόρφωση στη χορήγηση δόσεων**
- **Συμμόρφωση στην καταγραφή ανεπιθυμητών ενεργειών (solicited / unsolicited)**

mRNA (SARS-CoV-2) εμβόλια: **ψυκτική αλυσίδα και δοσολογικό σχήμα**

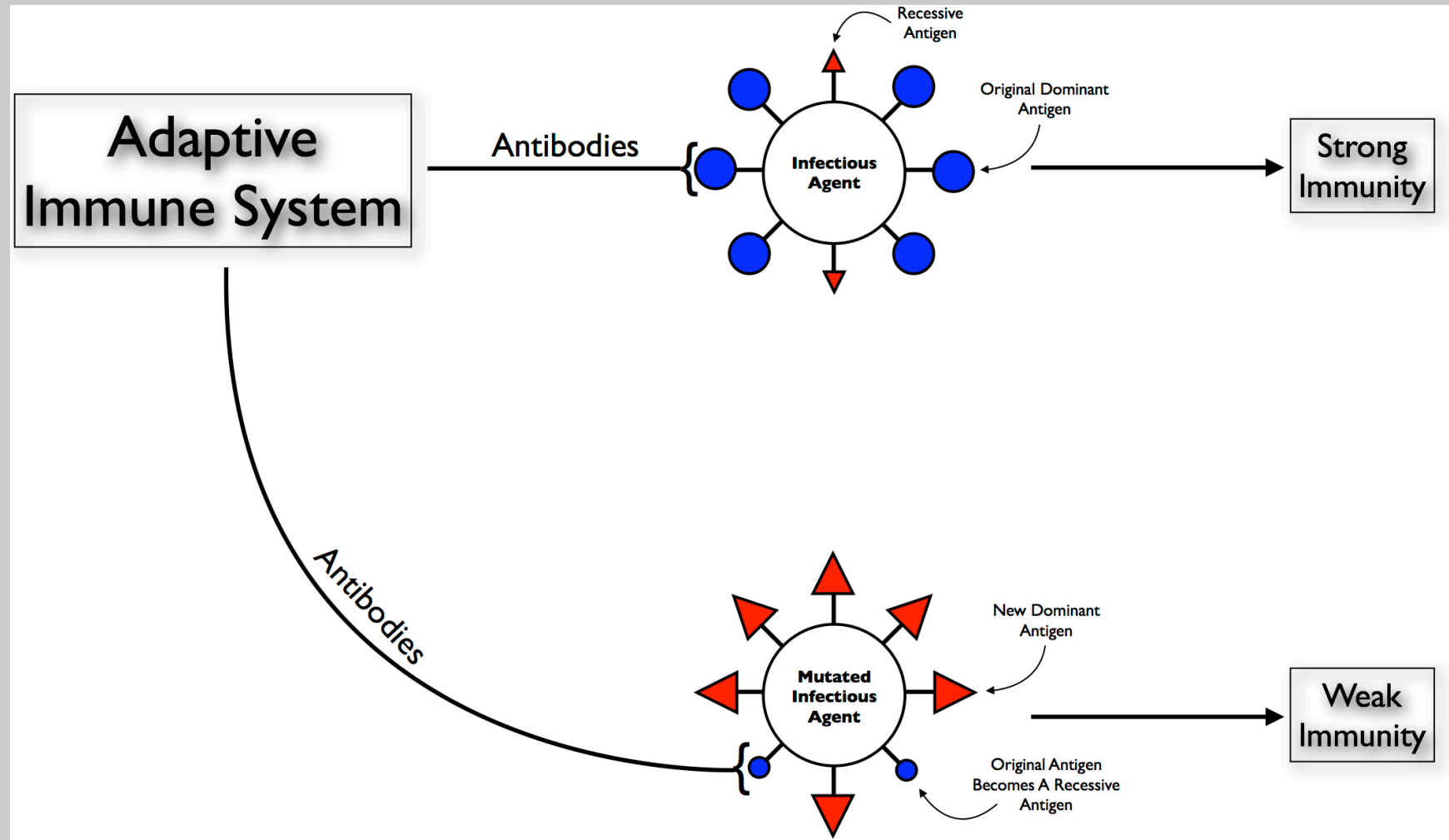
ΕΜΒΟΛΙΟ	ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ	ΦΥΛΑΞΗ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ	ΔΟΣΟΛΟΓΙΚΟ ΣΧΗΜΑ
MODERNA mRNA-1273	- 20° C (< 6 μήνες)	- 20° C	2° C - 8° C < 30 ημέρες	2 δόσεις με μεσοδιάστημα 4 εβδομάδων
Pfizer/BioNTech BNT162b2	- 70° C	- 70° C (ξηρός πάγος - 78° C)	2° C - 8° C “short period of time” 5 ημέρες	2 δόσεις με μεσοδιάστημα 3 εβδομάδων
AstraZeneca ChAdOx1 nCoV-19	2° C - 8° C (< 6 μήνες)	2° C - 8° C	2° C - 8° C	2 δόσεις (1/2 σε χρόνο 0, πλήρης μετά 4 εβδ.) ;

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : ΠΙΘΑΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

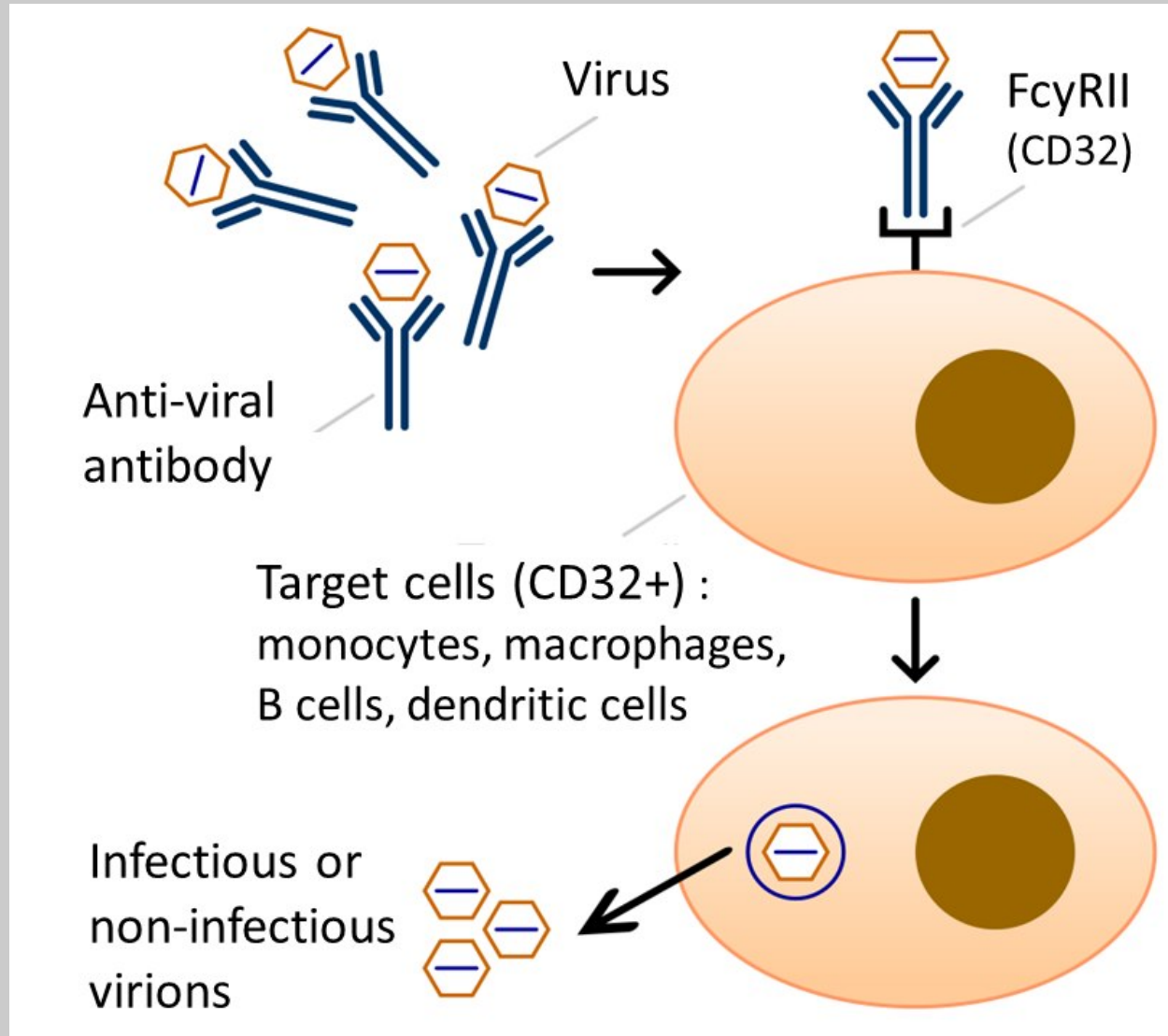
- **Original antigenic sin (κυρίαρχα και υπολειπόμενα αντιγόνα)**
- **Antibody Dependent Enhancement (ADE) (Fc – ενίσχυση εισόδου του ιού)**
- **Vaccine Associated Enhanced Respiratory Disease (VAERD) (δημιουργία ανοσοσυμπλεγμάτων και ενεργοποίηση συμπληρώματος, έκλυση φλεγμονωδών κυτταροκινών)**
- **T-cell mediated VAERD (φλεγμονώδης αντίδραση με βάση TH2 ενεργοποίηση και έκλυση κυτταροκινών, ADCC)**
- **ΑΛΛΟΙ;**

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : ΠΙΘΑΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

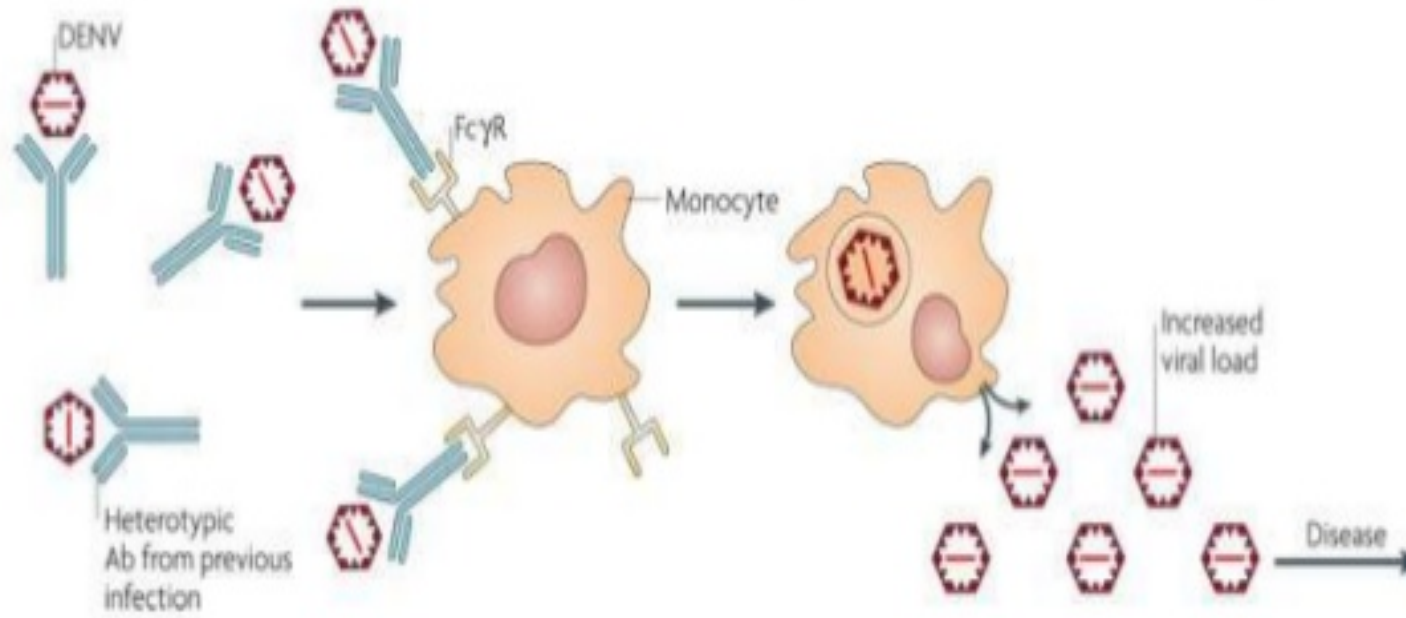
Original antigenic sin: **Influenza, HIV, Dengue**

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : ΠΙΘΑΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Antibody Dependent Enhancement (ADE) :
+ strand RNA viruses Influenza, HIV, Dengue, Yellow fever, Zika, RSV, Flaviviruses, Coronaviruses (betacoronaviruses)

Main Result: Increase in virus replication and numbers

Heterotypic antibodies

- Low concentration
- Partial neutralization
- i.e. pM

Virus uptake

- Delivery to Fcγ receptor cells

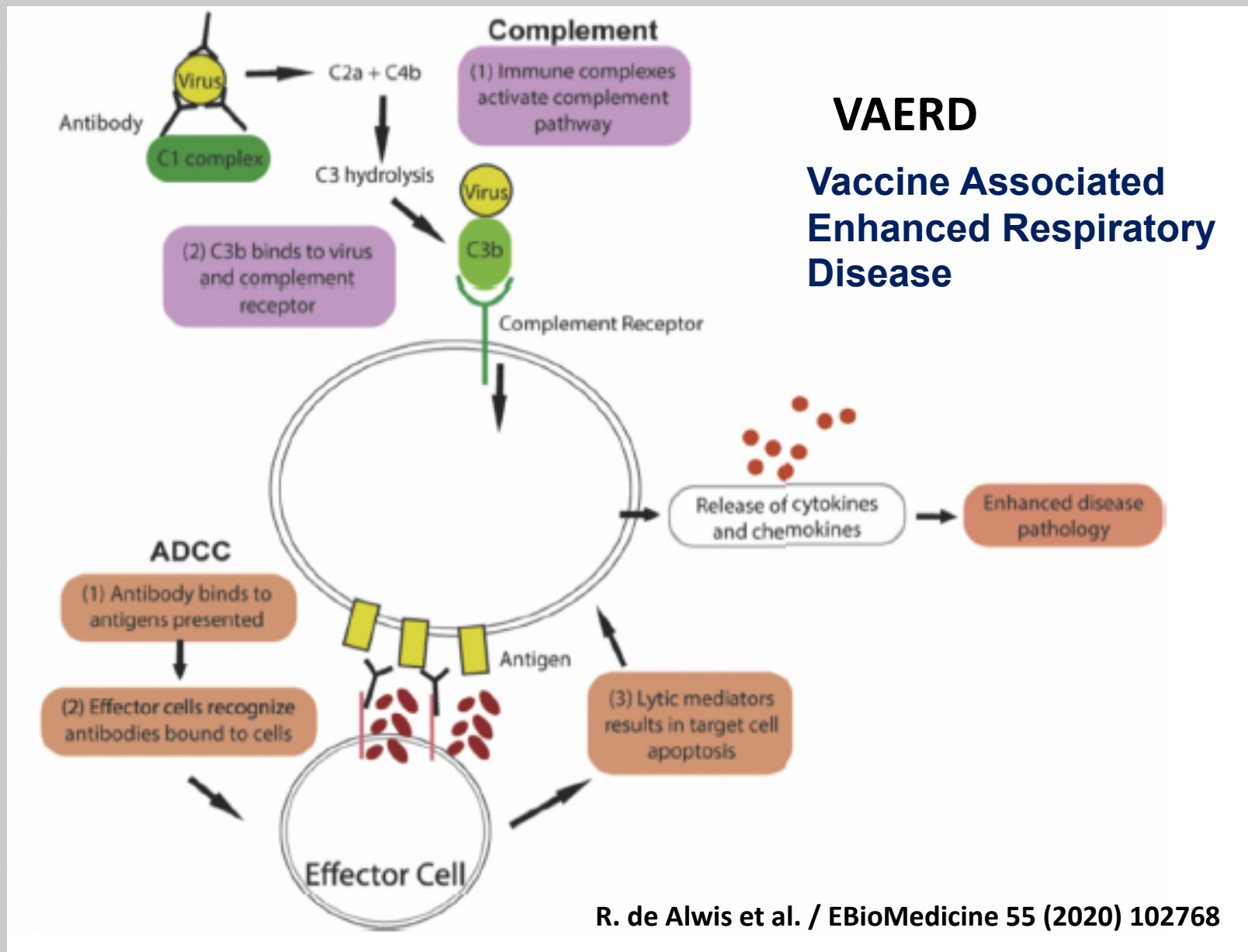
Replication

- Increased viral replication compared to virus alone

[Hastead et al. 2010]

Antibody Dependent Enhancement (ADE) :
one possible mechanism

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : ΠΙΘΑΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : **σκευάσματα Pfizer-BioNTech και Moderna**

- **Pfizer-BioNTech ≥ 16 ετών**
- **Moderna ≥ 18 ετών**
- **αποτελεσματικότητα μετά πλήρες εμβολιαστικό σχήμα:**
Pfizer-BioNTech 95% (CI 90,3-97,6)
Moderna 94,1% (CI 89,3 – 96,8)
- **Συμβατότητα : ΟΧΙ!**
- **Σύγχρονη χορήγηση με άλλα εμβόλια : σύσταση για μεσοδιάστημα 14 ημερών**
- **Αναμνηστικές δόσεις πλέον βασικού σχήματος: ΟΧΙ**

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna
άτομα με ιστορικό λοίμωξης COVID-19

ΝΑΙ

- συμπτωματική και ασυμπτωματική λοίμωξη
- δεν συνιστάται έλεγχος παρουσίας αντισωμάτων
- διάστημα >90 ημέρες από προηγούμενη COVID-19
- για πρωτολοίμωξη μεταξύ πρώτης και δεύτερης δόσης εμβολίου, πρώτα αποδρομή οξείας φάσης και αποδέσμευση από καραντίνα

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna

άτομα με προηγούμενη χορήγηση παθητικής
ανοσοποίησης / θεραπείας για COVID-19
(μονοκλωνικά αντισώματα ή πλάσμα)

ΝΑΙ

- **διάστημα >90 ημέρες από προηγούμενα COVID-19 και χορήγηση παθητικής ανοσοθεραπείας**

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna

άτομα μετά από έκθεση σε COVID-19
(post-exposure prophylaxis)

ΟΧΙ

- μέσος χρόνος επώασης SARS-CoV-2: **4 – 5 ημέρες**
- χρόνος προστατευτικής ανοσοποίησης εμβολιασμού:
1- 2 εβδομάδες μετά 2^η δόση

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna
άτομα με υποκείμενα προλήματα υγείας (high risk):
ανοσοκατεταλμένοι / ανοσοανεπαρκείς / HIV

- **ΝΑΙ μετά από:**
  - ενημέρωση για ανεπαρκή κλινικά δεδομένα για αποτελεσματικότητα και ασφάλεια
  - ενημέρωση για πιθανή μειωμένη απόκριση στο εμβόλιο
  - ενημέρωση για σχολιαστική αυστηρή διατήρηση ατομικών προστατευτικών μέτρων

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna **ενδείξεις σε ειδικές ομάδες**

- άτομα με αυτοάνοσα νοσήματα: NAI
- άτομα με ιστορικό συνδρόμου Guillain-Barré: NAI
- άτομα με ιστορικό παράλυσης Bell: NAI
- έγκυες και θηλάζουσες: υπό μελέτη
- άτομα ηλικίας 16-17 ετών: NAI με Pfizer-BioNTech
- άτομα < 16 ετών: ΟΧΙ / υπό μελέτη

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna **αντιδράσεις μετά εμβολιασμό**

- **τοπικές αντιδράσεις** (πόνος, πρήξιμο, ερύθημα, σύστοιχη μασχαλιαία λεμφαδενίτιδα)
- **συστηματικές αντιδράσεις** (πυρετός, αίσθημα κόπωσης, κεφαλαλγία, φρίκια, μυαλγίες, αρθραλγίες)
- **80-89%** των εμβολιασμένων τουλάχιστον μία τοπική αντίδραση
- **55-83%** τουλάχιστον μια συστηματική αντίδραση
- εμφάνιση εντός των πρώτων 3 ημερών και αποδρομή μετά από 1-3 ημέρες
- εμφάνιση συχνότερα μετά τη 2^η δόση και με μεγαλύτερη βαρύτητα
- **δεν αποτελούν λόγο διακοπής εμβολιασμού**
- αντιμετώπιση με αντιπυρετικά / αναλγητικά

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna

- **Ήπιες αλλεργικές αντιδράσεις μετά εμβολιασμό**
  - **Pfizer-BioNTech: 0,63% (placebo 0,51%)**
  - **Moderna: 1,5% (placebo 1,1%)**
- **Αναφυλακτική αντίδραση**
  - **καμία στις κλινικές δοκιμές**
  - **λίγες κατά τον μαζικό εμβολιασμό (φάση 4!)**

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna

Αξιολόγηση ιστορικού αναφυλακτικής αντίδρασης

- τύπος αντίδρασης και εκδηλώσεων (γενικευμένη και συμβατή)
- σε περίπτωση φαρμακευτικής αναφυλαξίας τρόπος χορήγησης (per os, παρεντερικά)
- χορηγήθηκε επινεφρίνη ή χρειάστηκε ειδική νοσηλεία;
- Πότε συνέβη το περιστατικό και αν το «ύποπτο» αίτιο (π.χ. εμβόλιο) χορηγήθηκε εκ νέου σε μεταγενέστερο χρόνο με εμφάνιση ή όχι αντίδρασης;
- Υπάρχει επιβεβαίωση της διάγνωσης από ειδικό αλλεργιολόγο;

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna **ένδειξη σε αλλεργίες**

- Ιστορικό αλλεργιών που δεν σχετίζονται με συστατικά των mRNA COVID-19 εμβολίων ή άλλων εμβολίων ή ενεσίμων θεραπειών
- Αλλεργία σε από του στόματος φάρμακα
- Αλλεργία σε τρόφιμα, κατοικίδια ζώα, έντομα περιβαλλοντικά αλλεργιογόνα
- Οικογενειακό ιστορικό αλλεργιών

Μετά εμβολιασμό:

Περίοδος παρατήρησης 30 λεπτών

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna **ένδειξη σε περιβάλλον ετοιμότητας**

- Ιστορικό οποιασδήποτε άμεσης αλλεργικής αντίδρασης σε εμβόλια ή ενέσιμες θεραπείες

πριν από τον εμβολιασμό:

- Εκτίμηση κινδύνου
- Πιθανόν αναβολή εμβολιασμού και / ή παραπομπή σε αλλεργιολόγο- ανοσολόγο

Επί εμβολιασμού παρατήρηση 30 λεπτών

ΕΜΒΟΛΙΟ COVID-19 : Pfizer-BioNTech και Moderna **απόλυτη αντένδειξη**

- Σοβαρή αλλεργική αντίδραση (π.χ. αναφυλαξία) μετά από προηγούμενη δόση εμβολίου mRNA COVID-19 ή σκευάσματος που περιείχε συστατικά του εμβολίου
- Άμεση αλλεργική αντίδραση οποιασδήποτε σοβαρότητας σε προηγούμενη δόση εμβολίου mRNA COVID-19
- Ιστορικό αναφυλαξίας

Σε άτομα υψηλού κινδύνου

- εκτίμηση από ειδικό αλλεργιολόγο / ανοσολόγο

Description	Pfizer-BioNTech COVID-19 vaccine	Moderna COVID-19 vaccine
mRNA	Nucleoside-modified mRNA encoding the viral spike (S) glycoprotein of SARS-CoV-2	Nucleoside-modified mRNA encoding the viral spike (S) glycoprotein of SARS-CoV-2
Lipids	2[(polyethylene glycol)-2000]-N,N-ditetradecylacetamide	PEG2000-DMG: 1,2-dimyristoyl-rac-glycerol, methoxypolyethylene glycol
	1,2-distearoyl-sn-glycero-3-phosphocholine	1,2-distearoyl-sn-glycero-3-phosphocholine
	Cholesterol	Cholesterol
	(4-hydroxybutyl)azanediyl)bis(hexane-6,1-diyl)bis(2-hexyldecanoate)	SM-102: heptadecan-9-yl 8-((2-hydroxyethyl) (6-oxo-6-(undecyloxy) hexyl) amino) octanoate
Salts, sugars, buffers	Potassium chloride	Tromethamine
	Monobasic potassium phosphate	Tromethamine hydrochloride
	Sodium chloride	Acetic acid
	Dibasic sodium phosphate dihydrate	Sodium acetate
	Sucrose	Sucrose

ΕΜΒΟΛΙΟ ΓΙΑ SARS-CoV-2: στόχοι και προσδοκίες (1)

- Πρόληψη της λοίμωξης ή μείωση σοβαρότητας σε $\geq 50\%$ των εμβολιασθέντων
- Ήπιες παροδικές ανεπιθύμητες ενέργειες (τοπικές αντιδράσεις, δεκατική πυρετική κίνηση, κόπωση, μυαλγίες
- Απουσία σοβαρών ανεπιθυμητών ενεργειών (γενικευμένες φλεγμονώδεις, νευρολογικές)
- Ενημέρωση για τη σημασία της φάσης 4 – ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ
- Αναφορά διαφοροποιημένων αντιδράσεων με εξατομίκευση
- Διαφορετικά εμβόλια / διαφορετική αποτελεσματικότητα;

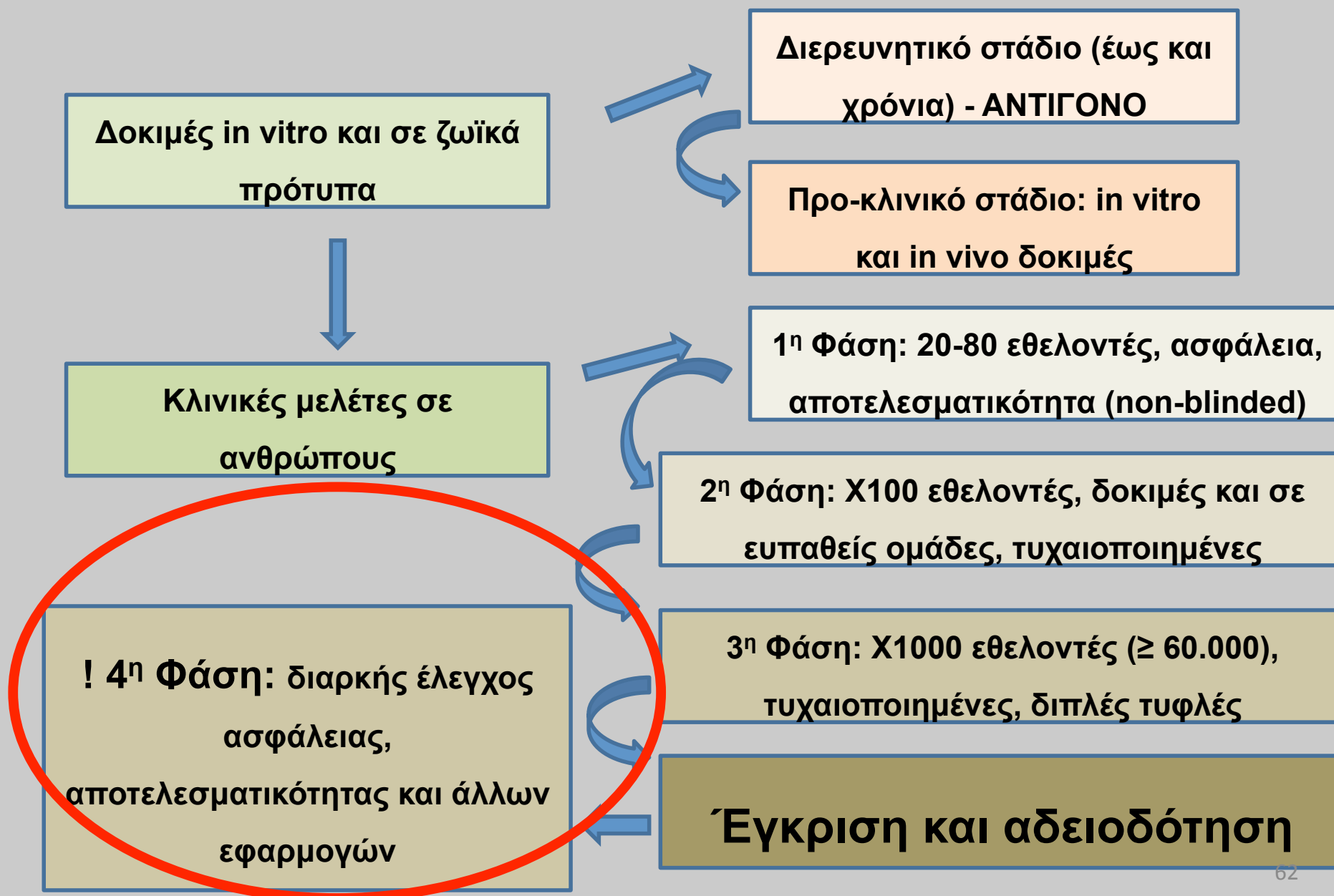
ΕΜΒΟΛΙΟ ΓΙΑ SARS-CoV-2: στόχοι, επιφυλάξεις και προσδοκίες (2)

- Κανένα εμβόλιο δεν προστατεύει 100%
- Ο αριθμός των δόσεων και τα μεσοδιαστήματα μετά την αδειοδότηση είναι υπό αίρεση και τροποποίηση ανάλογα με την αποτελεσματικότητα
- Η διάρκεια της ανοσίας είναι άγνωστη
- Το επίπεδο της ανοσίας μειώνεται με το χρόνο

ΕΜΒΟΛΙΟ ΓΙΑ SARS-CoV-2: στόχοι, επιφυλάξεις και προσδοκίες (2)

- Κανένα εμβόλιο δεν προστατεύει 100%
- Ο αριθμός των δόσεων και τα μεσοδιαστήματα μετά την αδειοδότηση είναι υπό αίρεση και τροποποίηση ανάλογα με την αποτελεσματικότητα
- Η διάρκεια της ανοσίας είναι άγνωστη
- Το επίπεδο της ανοσίας μειώνεται με το χρόνο
- **Ακόμα και μετά την εφαρμογή του εμβολίου για πολύ καιρό η COVID-19 θα απειλεί σοβαρά τη Δημόσια Υγεία !**

Τα στάδια στην παρασκευή εμβολίων

COVID-19 και συννοσηρότητες με προληπτικό εμβολιασμό

